

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr 31-76-526

Chișinău

19 ianuarie 2022

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 și art.74 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare, **în mod prioritar**, proiectul de lege privind modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr.218/2008, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 4/2022.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Justiției.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română – 1 filă și în limba rusă -1 filă);
2. Proiectul de lege (în limba română – 26 file și în limba rusă -26 file);
3. Nota informativă la proiectul de lege (34 file);
4. Avizele (85 file);
5. Sinteza obiecțiilor și propunerilor (246 file);
6. Tabelul comparativ (85 file);
7. Raportul de expertiză anticorupție (5 file).

Prim- ministru

N. Gavriluț

NATALIA GAVRILIȚA

Ex.:E.Grosu
Tel.:250274

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 101

Fax:
+ 373 22 242696

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	15
"dd"	07 2022
Ora	

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr.4

din 12 ianuarie 2022

Chișinău

**Pentru aprobarea proiectului de lege privind modificarea
Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege privind modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008.

Prim-ministru

Contrasemnează

NATALIA GAVRILIȚA

Ministrul justiției

Sergiu Litvinenco

Ministrul afacerilor interne

Ana Revenco

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE****privind modificarea Codului contravențional
al Republicii Moldova nr. 218/2008**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78-84, art. 100), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 18:

în denumire, cuvântul „mici” se substituie cu cuvintele „și daunele”;

alineatul unic devine alineatul (1);

se completează cu alineatele (2) și (3) cu următorul cuprins:

„(2) Caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, indiferent de proporții.

(3) Caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege se stabilește luându-se în considerare gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale victimei.”

2. Articolul 19 se completează cu litera g) cu următorul cuprins:

„g) executarea ordinului sau dispoziției superiorului.”

3. Se completează cu articolul 20¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 20¹.** Executarea ordinului sau dispoziției superiorului

(1) Nu constituie contravenție fapta prevăzută de legea contravențională, săvârșită de persoană în vederea executării unui ordin sau dispoziții a superiorului care sunt obligatorii pentru aceasta, dacă ordinul sau dispoziția nu sunt vădit ilegale și dacă persoana care le-a executat nu a știut că ordinul sau dispoziția sunt ilegale. Răspunderii contravenționale pentru fapta săvârșită este supusă persoana care a emis ordinul sau dispoziția ilegală.

(2) Persoana care a comis intenționat contravenția în vederea executării ordinului sau dispoziției vădit ilegale ale superiorului răspunde contravențional în temeiuri generale.

(3) Neexecutarea ordinului sau dispoziției vădit ilegale exclude răspunderea contravențională pentru neexecutare și/sau producerea de daune în legătură cu aceasta.

(4) Dispozițiile prezentului articol se aplică tuturor subiecților răspunderii contravenționale.”

4. La articolul 37:

alineatul (6) se completează cu următoarea propoziție: „Demersul cu privire la înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu arest contravențional se examinează de către instanța de judecată în termen de 30 de zile.”;

alineatul (8) se abrogă.

5. La articolul 44¹ alineatul (1), cuvintele „a cărții a doua” se substituie cu cuvintele „a cărții întâi”.

6. La articolul 46¹:

alineatul (5) se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) încălcarea este iremediabilă.”;

alineatul (11) va avea următorul cuprins:

„(11) Prevederile prezentului capitol se aplică pentru contravențiile prevăzute la art. 55–61, art. 74–74³, art. 76¹, art. 77 alin. (1)–(7), art. 77¹, art. 79 alin. (1) și (5), art. 80, 81–83, 91¹, 93–95, 97–98, 109–156, art. 157 alin. (1)–(3), (5) și (6¹), art. 158–169, 177, 180¹, 182–196¹, art. 197 alin. (1)–(10) și (12)–(29), art. 198–200¹, 204, 206, 207, 221¹, 224, 246–259¹, 268, 270–271, art. 272¹ alin. (3), (7)–(11), (13) și (14), art. 273 pct. 3)–4), 6), 10)–14), 17) și 18), art. 274 alin. (2)–(4), (6) și (7), art. 275, 277¹–280, 283–285, art. 286 alin. (1), (2) și (5), art. 293² alin. (4) și (5), art. 330¹, 330³, 330⁵, 344¹–345, 348, art. 349 alin. (4), art. 358, 358¹, art. 364 alin. (6)–(8), art. 364¹.”

7. La articolul 54, alineatul (3) se abrogă.

8. Articolul 89:

la alineatul (1), textul „de la 36 la 48” se substituie cu textul „de la 14 la 26”, iar textul „de la 40 la 60” se substituie cu textul „de la 10 la 20”;

la alineatul (2), textul „de la 24 la 36” se substituie cu textul „de la 36 la 48”, iar textul „de la 20 la 40” se substituie cu textul „de la 40 la 60”.

9. La articolul 113 alineatul (5), după cuvintele „și de desecare” se introduce textul „pe terenuri, indiferent de modul lor de folosință, și în rețeaua publică de canalizare sau în alte locuri neautorizate,” iar după cuvintele „a apelor uzate neepurate” se introduce textul „provenite din activități casnice și non-casnice,”.

10. Articolul 115:

sanctiunea alineatului (1) va avea urmatorul cuprins:

„se sancționează cu amendă de la 80 la 160 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”;

se completează cu alineatele (5)-(7) cu urmatorul cuprins:

„(5) Depozitarea neautorizată pe terenuri cu sol fertil a materialelor de construcție ori a deșeurilor industriei extractive și altor asemenea

se sancționează cu amendă de la 80 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(6) Nedecларarea de către proprietar autorităților administrației publice locale în termen de 30 de zile lucrătoare despre schimbarea modului de folosință a terenului

se sancționează cu amendă de la 18 la 42 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(7) Schimbarea modului de folosință a terenurilor agricole ocupate cu pășuni, proprietate publică a unității administrativ-teritoriale, fără consultarea deținătorilor de animale

se sancționează cu amendă de la 80 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.”

11. La articolul 117, sancțiunea alineatului (2) va avea urmatorul cuprins:

„se sancționează cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

12. Articolul 118:

în denumire și în dispoziție, textul „Necultivarea terenurilor, neefectuarea măsurilor obligatorii de ameliorare a acestora,” se substituie cu textul „Neefectuarea măsurilor obligatorii de ameliorare a terenurilor,”;

sanctiunea avea urmatorul cuprins:

„se sancționează cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

13. Dispoziția articolului 120 se completează cu cuvintele „sau în scop de comercializare”.

14. La articolul 126¹, dispoziția se completează cu cuvintele „de boli oficial notificabile”.

15. Articolul 128 se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) Încălcarea prevederilor actelor normative privind cerințele de biosecuritate indispensabile profilaxiei și controlului pestei porcine africane la mistreți

se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 120 la 240 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.”

16. La articolul 130, în denumire și în dispoziție, cuvântul „prisăcilor” se substituie cu cuvântul „stupinelor”.

17. Articolul 131:

la alineatul (4), cuvintele „producerea pentru comercializare a” se substituie cu cuvintele „producerea pentru comercializare, comercializarea”, iar textul „neautorizate (fără licență)” se substituie cu cuvintele „neatestate în categoria de prăsilă”;

la alineatul (5), textul „Importul materialului biologic de prăsilă [regină (matcă), roi]” se substituie cu cuvintele „Importul, posesiunea și exploatarea materialului genitor”;

la alineatul (6), cuvântul „prisăcii” se substituie cu cuvântul „stupinei”.

18. La articolul 142 alineatul (2), cuvântul „Circulația” se substituie cu cuvintele „Comercializarea și circulația”.

19. La articolul 146, după cuvintele „obiectivele acvatică” se introduc cuvintele „sau în rețeaua publică de canalizare”, iar după cuvintele „controlul calității lor” se introduc cuvintele „și nedepășirii concentrației maxim admisibile de poluanți în apele uzate evacuate”.

20. Articolul 154:

la alineatul (1), cuvintele „menajere și de altă natură” se substituie cu textul „biodeșeurilor, deșeurilor municipale și de altă natură”;

la alineatul (3), după cuvântul „evacuare” se introduce textul „, , tratare sau eliminare”;

la alineatul (6), textul „transportul, păstrarea și prelucrarea lor” se substituie cu textul „colectarea, transportarea, tratarea și eliminarea lor”;

la alineatul (7), cuvintele „menajere și de altă natură” se substituie cu textul „biodeșeurilor, deșeurilor municipale și de altă natură”;

la alineatul (10), textul „colectării și evacuării deșeurilor,” se substituie cu textul „sortării, colectării, tratării și evacuării deșeurilor, neatingerea ținutelor minime de recuperare sau reciclare a deșeurilor, precum și”;

se completează cu alineatele (12)-(14) cu următorul cuprins:

„(12) Nerespectarea cerințelor de gestionare a deșeurilor periculoase privind:

- a) etichetarea, ambalarea și clasificarea;
- b) reclasificarea ca deșeuri nepericuloase;
- c) amestecarea cu alte categorii de deșeuri;
- d) colectarea, transportarea și depozitarea temporară

se sancționează cu amendă de la 100 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei juridice, cu sau fără privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.

(13) Nerespectarea cerințelor prevăzute de art.12 alin. (5)-(7) din Legea nr. 209/2016 privind deșeurile de către producătorii și distribuitorii de produse

se sancționează cu amendă de la 40 la 80 de unități convenționale aplicată persoanei juridice, cu sau fără privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.

(14) Lipsa autorizației de mediu pentru gestionarea deșeurilor pentru activitățile de colectare, transportare, tratare, depozitare și eliminare a deșeurilor

se sancționează cu amendă de la 240 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice, cu sau fără privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 6 luni la un an.”.

21. Articolul 155¹ se completează cu alineatul (12) cu următorul cuprins:

„(12) Încălcarea regulilor de import, export, transportare, păstrare sau utilizare a substanțelor, materialelor, deșeurilor și dispozitivelor nucleare și/sau radioactive, dacă aceasta nu constituie o infracțiune,

se sancționează cu amendă de la 150 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 400 la 600 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

22. La articolul 157:

dispoziția alineatului (2) se completează cu textul „ , dacă fapta nu constituie infracțiune,”;

la alineatul (3), cuvintele „care au avut drept urmare mutilarea sau moartea animalului” se substituie cu cuvintele „care au cauzat vătămarea sănătății animalului”;

la alineatul (7), sancțiunea se completează cu textul „sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 35 de ore”;

în sancțiunea alineatului (8), după cuvintele „persoanei fizice” se introduce textul „sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 35 de ore”;

se completează cu alineatul (11) cu următorul cuprins:

„(11) Organizarea de activități competitive de tipul luptelor de animale

se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.”

23. Articolul 159 se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Omiterea aplicării măsurilor complexe privind protecția rețelelor de gaze naturale care are ca efect reducerea fiabilității furnizării de gaze naturale și/sau prin care sunt puse în pericol persoanele, bunurile ori mediul

se sancționează cu amendă de la 36 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 42 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

24. Articolul 162 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 162.** Provocarea unui deranjament în rețelele electrice cu tensiune până la 1000 de volți

(1) Provocarea din imprudență a unui deranjament în rețelele electrice cu tensiune până la 1000 de volți (la liniile aeriene, subterane și subacvatic de transport de energie electrică, la instalațiile de racord și de distribuție), având drept urmare o pană de curent în asigurarea consumatorilor cu energie electrică,

se sancționează cu amendă de la 10 la 15 unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de până la 30 de ore, cu amendă de la 30 la 45 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

(2) Provocarea intenționată a unui deranjament în rețelele electrice cu tensiune până la 1000 de volți (la liniile aeriene, subterane și subacvatic de transport de energie electrică, la instalațiile de racord și de distribuție), având drept urmare o pană de curent în asigurarea consumatorilor cu energie electrică,

se sancționează cu amendă de la 18 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de până la 60 de ore, cu amendă de la 42 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.”

25. La articolul 163, dispoziția va avea următorul cuprins:

„Încălcarea cerințelor prevăzute în Regulamentul cu privire la protecția rețelelor electrice, care creează pericolul unei pene de curent, perturbarea funcționării normale a rețelelor electrice, deteriorarea rețelelor electrice, provocarea unor avarii, incendii, accidente sau care pot avea drept urmare punerea în pericol a vieții oamenilor ori cauzarea de daune”.

26. Articolul 165:

denumirea se completează cu textul „și/sau la instalațiile operatorului”;
dispoziția va avea următorul cuprins:

„Refuzul nemotivat de a asigura accesul la echipamentul de măsurare și/sau la instalațiile operatorului aflate pe proprietatea consumatorului final ori neasigurarea nemotivată a accesului consumatorului final la echipamentul de măsurare aflat pe proprietatea operatorului”.

27. Articolul 167:

în denumire, cuvintele „la efectuarea lucrărilor” se substituie cu cuvintele „sau a utilajelor acestora”;

în dispoziție, cuvintele „la efectuarea lucrărilor” se exclud.

28. Articolul 169:

denumirea se completează cu textul „și la producerea, distribuția și/sau furnizarea energiei termice”;

la litera l), după cuvintele „piața produselor petroliere” se introduce textul „, furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare și producerea, distribuția și furnizarea energiei termice”;

litera q) va avea următorul cuprins:

„q) nerespectarea de către operatorii de sistem a prevederilor Regulamentului cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale, a Regulamentului cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, precum și a Regulamentului cu privire indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice și a Regulamentului cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare”;

se completează cu litera s) cu următorul cuprins:

„s) încălcarea, de către vânzătorii cu amănuntul ai produselor petroliere principale și ai gazului lichefiat, a prevederilor Metodologiei formării și aplicării prețurilor la produsele petroliere, la calcularea prețului de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale și a gazului lichefiat”.

29. În denumirea și în dispoziția articolului 171, cuvintele „intenționată a” și „la efectuarea de lucrări” se exclud.

30. Articolul 177:

în denumire, cuvintele „în construcții” se substituie cu textul „în amenajarea teritoriului, urbanism și construcții”;

la alineatul (1):

cuvintele „în construcții” se substituie cu textul „în amenajarea teritoriului, urbanism și construcții”;

se completează cu litera a¹⁾ cu următorul cuprins:

„a¹⁾ eschivarea de la asigurarea accesului public la documentația de urbanism și de amenajare a teritoriului unităților administrativ-teritoriale”;

la litera e), după cuvintele „neprecizarea în proiect a” se introduc cuvintele „prevederilor certificatului de urbanism pentru proiectarea”;

la litera i), cuvintele „și autorizarea construcțiilor,” se substituie cu cuvintele „elaborarea și eliberarea certificatelor de urbanism pentru proiectare, certificatelor de urbanism informative, autorizațiilor de construire sau desființare a”;

la litera n), textul „neînregistrarea autorizației de construire/desființare la Agenția pentru Supraveghere Tehnică” se substituie cu cuvintele „neinformarea de către emitent a Agenției pentru Supraveghere Tehnică despre eliberarea autorizației de construire sau desființare”;

se completează cu litera o¹) cu următorul cuprins:

„o¹) neafișarea panoului informativ la șantier sau necorespunderea acestuia cu prevederile actelor normative în domeniul construcțiilor”;

la alineatul (2):

cuvintele „în construcții” se substituie cu textul „în amenajarea teritoriului, urbanism și construcții”;

se completează cu litera b¹) cu următorul cuprins:

„b¹) lipsa proiectului de organizare a executării lucrărilor de construcții, neîngrădirea șantierului de construcție, neconservarea șantierului de construcție conform proiectului, neconservarea construcțiilor avariate cu pericol de exploatare;”;

litera d) va avea următorul cuprins:

„d) proiectarea, verificarea, expertizarea sau executarea ori desființarea construcțiilor fără respectarea prevederilor certificatului de urbanism pentru proiectare, autorizației de construire sau desființare ori nerespectarea exigențelor esențiale stabilite de art. 6 din Legea nr.721/1996 privind calitatea în construcții;”.

la litera i), cuvintele „a documentelor de execuție” se substituie cu cuvintele „a documentației de proiect pentru construcție”.

31. La articolul 179, textul „, precum și a construcțiilor ce cad sub incidența legislației privind calitatea în construcții fără licență” se exclude.

32. La articolul 180, alineatul (6) se abrogă.

33. Articolul 183:

în denumire, cuvintele „și a produselor farmaceutice de uz veterinar” se exclud;

la alineatul (1), cuvintele „ori a produselor farmaceutice de uz veterinar” se exclud;

la alineatul (2), cuvintele „sau a produselor farmaceutice de uz veterinar” se exclud;

la alineatul (3), cuvintele „sau a produselor farmaceutice de uz veterinar” se exclud, iar cuvântul „contrafăcute” se substituie cu cuvântul „contrafăcuți”;

la alineatul (4), cuvintele „sau a produselor farmaceutice de uz veterinar” se exclud, iar sancțiunea se completează cu textul „, cu amendă de la 150 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice”.

34. Articolul 196:

în denumire, cuvintele „regulilor și” se exclud;

la alineatul (1), cuvintele „regulilor și” se exclud;

la alineatul (2), cuvintele „profilaxie generală” se substituie cu cuvântul „biosecuritate”, iar cuvintele „și valorifică” se exclud;

la alineatul (4), textul „bolilor epizootice declarate oficial, incluse în lista publicată de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului,” se substituie cu textul „bolilor oficial notificabile incluse în lista publicată de Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor”;

la alineatul (9):

în dispoziție, cuvintele „certificate veterinare” se substituie cu cuvintele „certificate sanitar-veterinare”, cuvântul „starea” se substituie cu cuvântul „sănătatea”, iar cuvintele „la mișcarea animalelor și a produselor alimentare” se substituie cu cuvintele „la mișcarea animalelor și transportarea produselor alimentare”;

în sancțiune, textul „de la 9 la 18” se substituie cu textul „de la 20 la 60 de”, iar textul „de la 18 la 60” se substituie cu textul „de la 50 la 100”;

dispoziția alineatului (11) va avea următorul cuprins:

„Eliberarea de către operatorii din domeniul alimentar a documentelor privind conformitatea calității, siguranța și igiena produselor alimentelor sau a subproduselor de origine animală destinate consumului uman fără buletin de analiză, eliberat de laboratorul propriu autorizat sau de alte laboratoare autorizate,”;

dispoziția alineatului (13) va avea următorul cuprins:

„Desfășurarea activităților de producere, depozitare, distribuție, comercializare sau transport al hranei pentru animale în lipsa autorizației autorității competente stabilite în Nomenclatorul actelor permissive din Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător și/sau cu încălcarea normelor sanitar-veterinare și/sau fără documente care să ateste calitatea”;

se completează cu alineatele (14) și (15) cu următorul cuprins:

„(14) Producerea furajelor cu conținut medicamentos prin utilizarea altor produse sau substanțe în afara premixurilor medicamentate ori utilizarea acestor furaje cu încălcarea Legii nr. 119/2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar

se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(15) Desfășurarea activităților în domeniul alimentar supuse înregistrării pentru siguranța alimentelor în lipsa certificatului de înregistrare oficială pentru siguranța alimentelor stabilit în Nomenclatorul actelor permissive din Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător

se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 90 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

35. Articolul 196¹:

pe tot parcursul textului, cuvintele „produselor farmaceutice de uz veterinar” se substituie cu cuvintele „medicamentelor de uz veterinar”;

la alineatul (2), cuvântul „rețetelor” se substituie cu cuvintele „prescripțiilor veterinare”;

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Lipsa documentelor care atestă proveniența și calitatea medicamentelor de uz veterinar, precum și administrarea medicamentelor de uz veterinar în alte scopuri decât cele pentru care au fost înregistrate

se sancționează cu amendă de la 10 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 80 la 110 unități convenționale aplicată persoanei juridice.”;

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Nerespectarea prevederilor legale care reglementează producerea sau fabricarea, depozitarea, transportarea, distribuția, comercializarea, păstrarea, etichetarea, nimicirea medicamentelor de uz veterinar, a aditivilor pentru hrana animalelor și a hranei pentru animale

se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 140 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”;

dispoziția alineatului (8) va avea următorul cuprins:

„Netransmiterea către Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a notificărilor privind operațiunile de import, producere, export sau utilizare a medicamentelor de uz veterinar”;

la alineatul (9), cuvântul „instrucțiunilor” se substituie cu cuvintele „prospectelor”, iar textul „informarea, în scris, a autorității competente” se substituie cu cuvintele „coordonarea cu autoritatea competentă”;

se completează cu alineatele (10) și (11) cu următorul cuprins:

„(10) Reambalarea medicamentelor de uz veterinar în afara unităților de fabricație a medicamentelor de uz veterinar și fără autorizația sau permisiunea producătorului acestora în conformitate cu art. 9 alin. (2) din Legea nr. 119/2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar

se sancționează cu amendă de la 12 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 150 la 240 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(11) Introducerea pe teritoriul țării, fabricarea, distribuirea, comercializarea cu amănuntul și utilizarea medicamentelor de uz veterinar neînregistrate

se sancționează cu amendă de la 80 la 160 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 260 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

36. Articolul 224 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Circulația pe drumurile publice cu structura rutieră capitală și cu structura rutieră ușoară a vehiculelor care au pe roți sau în caroserie noroi, materiale de construcție ce se depun pe carosabil sau neluarea măsurilor de spălare a roților vehiculelor care părăsesc șantierul de construcție care au pe roți noroi sau materiale de construcție ce se depun pe carosabil

se sancționează cu amendă de la 12 la 24 de unități convenționale aplicată persoanei fizice cu aplicarea a 3 puncte de penalizare, cu amendă de la 15 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

37. Articolul 228:

la alineatul (3¹), cuvintele „în față” se exclud;

alineatul (8) va avea următorul cuprins:

„(8) Exploatarea vehiculului utilat cu sistem de alimentare cu gaze la care este expirat termenul de testare periodică a rezervoarelor pentru gaze sau numărul acestora nu corespunde prevederilor normelor tehnice

se sancționează cu amendă de la 9 la 12 unități convenționale aplicată persoanei fizice.”

38. Articolul 231 se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Conducerea vehiculului de către o persoană privată de dreptul de a conduce vehicule

se sancționează cu amendă de la 70 la 120 de unități convenționale.”

39. Se completează cu articolul 231² cu următorul cuprins:

„**Articolul. 231².** Încălcarea regulilor de efectuare a instruirii practice a candidaților în conducători de autovehicule pe drumurile publice

(1) Efectuarea instruirii practice a candidaților în conducători de autovehicule pe terenuri care nu corespund condițiilor stabilite de Legea nr. 131/2007 privind siguranța traficului rutier sau pe drumurile publice pe itinerare nedeclarate în dosarul de notificare sau pe itinerarele necoordonate cu poliția

se sancționează cu amendă de la 20 la 25 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 35 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Efectuarea instruirii practice de către o persoană care nu este atestată profesional pentru a desfășura această activitate

se sancționează cu amendă de la 30 la 40 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 50 la 70 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

40. La articolul 234, textul „de la 27 la 30” se substituie cu textul „de la 80 la 140”.

41. În denumirea și în dispoziția articolului 235¹, cifra „7” se substituie cu cifrele „12”.

42. În denumirea capitolului XIV, textul „, comunicațiilor poștale și al tehnologiei informației” se substituie cu cuvintele „și al comunicațiilor poștale”.

43. Articolul 246:

în denumire, cuvintele „tehnologie a informației” se substituie cu cuvintele „comunicații poștale”;

alineatele (5) și (6) vor avea următorul cuprins:

„(5) Furnizarea neautorizată a rețelilor sau a serviciilor de comunicații poștale

se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 42 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 120 la 180 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(6) Furnizarea rețelilor sau a serviciilor de comunicații poștale într-o perioadă în care dreptul de furnizare a acestor rețele sau servicii a fost suspendat sau retras

se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 90 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 180 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

44. La articolul 247 alineatul (1), cuvintele „tehnologie a informației” se substituie cu cuvintele „comunicații poștale”.

45. Articolul 249¹ se completează cu alineatele (4)-(7) cu următorul cuprins:

„(4) Nepublicarea (nestabilirea) de către titularul dreptului de proprietate sau administrare a condițiilor de acces pe proprietăți și/sau de utilizare partajată a

infrastructurii fizice în corespundere cu prevederile Legii nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice

se sancționează cu amendă de la 42 la 72 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(5) Refuzul neîntemeiat de a acorda acces pe proprietăți și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice potrivit prevederilor Legii nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice

se sancționează cu amendă de la 42 la 72 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(6) Aplicarea tarifelor pentru dreptul de acces pe proprietăți sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice care excedează valorile maxime stabilite în baza metodologiei de calcul aprobate de Guvern

se sancționează cu amendă de la 42 la 72 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(7) Nerespectarea deciziei de soluționare și/sau mediere a litigiilor dintre furnizorii de rețele și/sau servicii publice de comunicații electronice și cele dintre furnizorii de rețele și/sau servicii publice de comunicații electronice și persoanele care dețin sau controlează proprietățile publice sau private, inclusiv infrastructura fizică, legate de obținerea și exercitarea dreptului de acces pe proprietăți și de utilizare a infrastructurii fizice

se sancționează cu amendă de la 42 la 72 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

46. Articolul 250:

denumirea va avea următorul cuprins:

„**Articolul 250.** Încălcarea legislației, a reglementărilor și a normelor tehnice din domeniul comunicațiilor electronice și comunicațiilor poștale”;

alineatele (2) și (2¹) se abrogă;

în dispoziția alineatului (3), după cuvintele „rețelele de comunicații electronice” se introduc cuvintele „sau de comunicații poștale”.

47. Se completează cu articolul 250² cu următorul cuprins:

„**Articolul 250².** Încălcarea legislației și a reglementărilor privind modul de furnizare a serviciilor de acces la internet

(1) Discriminarea, blocarea, încetinirea, modificarea, restricționarea, interferarea, degradarea, restricționarea sau imixtiunea în traficul internet de către furnizorul de servicii de acces la internet, indiferent de expeditor și

destinatar, de conținutul accesat sau distribuit, de aplicațiile sau serviciile utilizate sau furnizate sau de echipamentul terminal folosit de către utilizatorii finali,

se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 120 la 240 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Neasigurarea transparenței, nediscriminării și proporționalității la punerea în aplicare de către furnizorul de servicii de acces la internet a unor măsuri rezonabile de gestionare a traficului în conformitate cu legislația sau menținerea acestor măsuri în vigoare mai mult decât este necesar, reieșind din scopul pentru care au fost impuse,

se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 120 la 240 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(3) Neasigurarea publicării de către furnizorul de servicii de acces la internet, în conformitate cu legislația, a informației privind nivelul de calitate a serviciilor oferite utilizatorilor finali, căile de contestare în cazul oricărei diferențe permanente sau care se repetă la intervale regulate, între performanța reală a serviciului de acces la internet în ceea ce privește parametrii de calitate specificați în contract, modul în care orice limitare a parametrilor de calitate a acestor servicii poate influența dreptul utilizatorilor finali de a accesa și distribui informații și conținut, de a utiliza și de a pune la dispoziție aplicații și servicii și de a folosi echipamente terminale la alegere, indiferent de locația utilizatorului final sau a furnizorului ori de locația, originea ori destinația informațiilor, conținutului, aplicațiilor sau serviciilor,

se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 120 la 240 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

48. Articolul 255 va avea următorul cuprins:

„Articolul 255. Deteriorarea liniilor, instalațiilor, echipamentelor de comunicații electronice și poștale

(1) Deteriorarea din imprudență a liniilor, instalațiilor, echipamentelor de comunicații electronice și poștale

se sancționează cu amendă de la 10 la 15 unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de până la 30 de ore, cu amendă de la 30 la 45 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 30 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Deteriorarea intenționată a liniilor, instalațiilor, echipamentelor de comunicații electronice și poștale

se sancționează cu amendă de la 24 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de până la 60 de ore, cu amendă de la 42 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 30 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

49. Se completează cu articolul 259² cu următorul cuprins:

„Articolul 259². Împiedicarea activității Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației

Refuzul neîntemeiat de a oferi informațiile sau documentele solicitate de Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației în procesul exercitării atribuțiilor, prezentarea intenționată a unor informații neautentice sau incomplete, neprezentarea în termenul stabilit de lege a informațiilor și a documentelor solicitate, precum și împiedicarea accesului în încăperile sau pe teritoriul amplasării sistemelor de comunicații electronice a personalului abilitat cu funcții de control al Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației pentru efectuarea controlului

se sancționează cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 42 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 120 la 240 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

50. La articolul 266, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Neachitarea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală în sumă fixă în termenul stabilit de Legea nr. 1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală

se sancționează cu amendă de la 10 la 25 de unități convenționale.”

51. Articolul 269 va avea următorul cuprins:

„Articolul 269. Încălcarea cerințelor privind producerea, depozitarea, plasarea pe piață, comercializarea produselor alimentare și informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare

Încălcarea cerințelor prescrise sau declarate prin:

a) producerea, importul, depozitarea, plasarea pe piață sau comercializarea produselor, prestarea serviciilor cu încălcarea cerințelor esențiale (cerințe privind asigurarea inofensivității produselor și serviciilor pentru viața și sănătatea oamenilor) și/sau cu încălcarea cerințelor privind protecția intereselor consumatorilor: informația cu privire la denumirea produsului alimentar, lista ingredientelor, orice ingredient sau adjuvant tehnologic sau substanță care

provoacă alergii sau intoleranță, utilizat la fabricarea sau prepararea unui produs alimentar și încă prezent în produsul finit, cantitatea de anumite ingrediente sau categorii de ingrediente, cantitatea netă de produs alimentar, informații referitoare la valabilitatea produsului alimentar: data-limită de consum ori data durabilității minimale sau data fabricării și termenul de valabilitate, condițiile speciale de păstrare și/sau condițiile de utilizare, numele sau denumirea comercială și adresa operatorului din domeniul alimentar, țara de origine sau locul de proveniență pentru anumite categorii de produse, instrucțiuni de utilizare, în cazul în care omiterea lor ar îngreuna utilizarea corectă a produsului alimentar, declarația nutrițională, mențiunea privind identificarea lotului

se sancționează cu amendă de la 75 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice;

b) plasarea pe piață a produselor alimentare perisabile fără indicarea datei-limită de consum ori datei durabilității minimale sau datei fabricării și termenului de valabilitate sau plasarea pe piață a produselor după expirarea datei-limite de consum ori datei durabilității minimale sau a termenului de valabilitate

se sancționează cu amendă de la 40 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 200 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 400 la 500 de unități convenționale aplicată persoanei juridice, cu sau fără privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.”

52. La articolul 284:

alineatele (5) și (11) se abrogă;

la alineatul (10), cuvintele „în locațiune” se substituie cu cuvintele „în folosință”.

53. La articolul 285 alineatul (2), după cuvintele „stabilite de legislație a declarațiilor vitivinicole” se introduc cuvintele „și a altor declarații prevăzute de actele normative”.

54. Articolul 295 va avea următorul cuprins:

„Articolul 295. Încălcarea regulilor de organizare și de ținere a contabilității, de întocmire și prezentare a situațiilor sau rapoartelor financiare

(1) Nerespectarea cerințelor legislației referitor la modul de ținere a contabilității și de aplicare a standardelor de contabilitate sau a normelor metodologice privind evidența contabilă și raportarea financiară, elaborare și aplicare a politicilor contabile

se sancționează cu amendă de la 25 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 50 la 75 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Neîntocmirea documentelor primare, inclusiv a documentelor primare cu regim special, precum și nerespectarea cerințelor de întocmire a acestora, cu excepția tranzacțiilor debitorului gajist înregistrat în calitate de plătitor de T.V.A. în cazul neeliberării facturii fiscale la comercializarea mărfurilor gajate în numele acestuia

se sancționează cu amendă de la 25 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 50 la 75 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(3) Deținerea de către entitate a activelor cu orice titlu, înregistrarea surselor de proveniență a acestora și a faptelor economice fără documentarea și reflectarea acestora în contabilitate

se sancționează cu amendă de la 25 la 75 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 75 la 100 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(4) Nerespectarea cerințelor legislației privind aplicarea conturilor contabile și înregistrarea în registrele contabile a faptelor economice, precum și a regulilor privind efectuarea inventarierii

se sancționează cu amendă de la 5 la 10 unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(5) Pierderea, sustragerea sau distrugerea documentelor contabile până la expirarea termenului de păstrare a lor, conform regulilor stabilite de Agenția Națională a Arhivelor, sau nerestabilirea lor în termen de până la 3 luni de la data constatării faptului respectiv

se sancționează cu amendă de la 10 la 15 unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 20 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(6) Prezentarea de situații financiare care nu corespund caracteristicilor calitative a acestora

se sancționează cu amendă de la 10 la 20 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcții de răspundere, cu amendă de la 20 la 30 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(7) Nerespectarea cerințelor legislației privind formatul, modul și termenele de întocmire, prezentare și publicare a situațiilor financiare individuale sau rapoartelor financiare, situațiilor financiare sau rapoartelor consolidate, a raportului conducerii, raportului consolidat al conducerii, raportului auditorului, raportului privind executarea bugetului autorității publice

se sancționează cu amendă de la 20 la 40 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 50 la 70 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(8) Nerespectarea obligației privind auditarea situațiilor financiare individuale și a situațiilor financiare consolidate

se sancționează cu amendă de la 60 la 80 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(9) Neîntocmirea actului de achiziție de produse din fitotehnie și/sau horticultură și/sau de obiecte ale regnului vegetal și/sau includerea în acesta a datelor neveridice

se sancționează cu amendă de la 20 la 40 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 20 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

55. Articolul 313¹ va avea următorul cuprins:

„Articolul 313¹. Favoritismul

Acordarea în condiții contrare prevederilor legale de sprijin, preferințe, privilegii sau crearea avantajelor unor persoane fizice sau juridice, întreprinsă în exercițiul funcției de către agentul public, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii

se sancționează cu amendă de la 60 la 90 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 72 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau de a deține anumite funcții pe un termen de la 6 luni la un an.”

56. Se completează cu articolul 313⁷ cu următorul cuprins:

„Articolul 313⁷. Neluarea de către conducătorul entității publice a măsurilor de asigurare a integrității în cadrul entității publice

Neluarea de către conducătorul entității publice a măsurilor de asigurare a integrității în cadrul entității publice stabilite de Legea integrității nr. 82/2017

se sancționează cu amendă de la 120 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcții de răspundere, cu sau fără privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau de a deține anumite funcții pe un termen de la 6 luni la un an.”

57. Articolul 314¹ va avea următorul cuprins:

„Articolul 314¹. Neasigurarea măsurilor de protecție a avertizorului de integritate

(1) Neluarea de către angajator a măsurilor de asigurare a dezvăluirii practicilor ilegale în cadrul entității prevăzute de Legea nr. 122/2018 privind avertizorii de integritate, nerespectarea confidențialității angajaților care dezvăluie practici ilegale (divulgarea identității avertizorului de integritate) și neasigurarea măsurilor de protecție a angajaților recunoscuți în calitate de avertizori de integritate

se sancționează cu amendă de la 60 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.

(2) Răzbunarea împotriva avertizorului de integritate

se sancționează cu amendă de la 100 la 200 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 150 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere.”

58. Articolul 315 va avea următorul cuprins:

„Articolul 315. Luarea sau darea de recompensă nelegitimă sau de folos material

(1) Pretinderea, acceptarea sau primirea (luarea) personal sau prin mijlocitor de către un salariat dintr-o întreprindere, instituție sau organizație, de recompensă nelegitimă sau de folos material pentru îndeplinirea unor lucrări sau pentru prestarea unor servicii în sfera sistemului de învățământ, comerțului, alimentației publice, transportului, deservirii sociale, comunale, medicale sau de altă natură, lucrări și servicii ce țin de obligațiile de serviciu ale acestui salariat, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii,

se sancționează cu amendă de la 60 la 300 de unități convenționale, cu sau fără privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau de a deține anumite funcții pe un termen de la 3 luni la un an.

(2) Promisiunea, oferirea sau darea, personal sau prin mijlocitor, precum și instigarea sau organizarea la colectarea de recompense nelegitime sau de foloase materiale destinate salariatului dintr-o întreprindere, instituție sau organizație, de recompensă nelegitimă sau de folos material pentru îndeplinirea unor lucrări sau pentru prestarea unor servicii în sfera sistemului de învățământ, comerțului, alimentației publice, transportului, deservirii sociale, comunale, medicale sau de altă natură, lucrări și servicii ce țin de obligațiile de serviciu ale acestui salariat, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii,

se sancționează cu amendă de la 50 la 100 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 40 de ore.”

59. Articolul 326:

denumirea se completează cu cuvintele „și ale prevederilor imperative legate de publicitatea imobiliară din alte acte normative”;

la alineatul (1¹), cuvintele „a contractelor privind investițiile în construcții” se substituie cu cuvintele „a contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil în construcție”;

se completează cu alineatul (1²) cu următorul cuprins:

„(1²) Neîndeplinirea obligației, prevăzute de art. 1293 alin. (4) din Codul civil, privind înregistrarea arendei terenurilor agricole încheiate pe un termen de până la 5 ani inclusiv la primăria localității în a cărei rază teritorială se află terenul

se sancționează cu amendă de la 6 la 12 unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 12 la 18 unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

60. Articolul 327:

în sancțiunea alineatului (1), textul „de la 2 la 4” se substituie cu textul „de la 10 la 20 de”, iar textul „de la 6 la 12” se substituie cu textul „de la 20 la 40 de”;

în sancțiunea alineatului (2), textul „de la 3 la 6” se substituie cu textul „de la 12 la 24 de”, iar textul „de la 12 la 24” se substituie cu textul „de la 40 la 60”.

61. Sancțiunea articolului 330 va avea următorul cuprins:

„se sancționează cu amendă de la 20 la 50 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 30 la 60 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 50 la 80 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

62. La articolul 336:

alineatul unic devine alineatul (1);

cuvintele „de menținere a ordinii publice” se substituie cu textul „de menținere, asigurare și restabilire a ordinii publice, de asigurare a siguranței circulației rutiere, de executare a hotărârilor instanței de judecată și a documentelor executorii”;

se completează cu alineatul (2) cu următorul cuprins:

„(2) Aceleași acțiuni de la alin. (1) însoțite de violență fizică sau manifestarea în orice mod a amenințării cu aplicarea violenței, inclusiv verbale,

se sancționează cu amendă de la 40 la 60 de unități convenționale, cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 40 la 70 de ore sau cu arest contravențional de la 3 la 5 zile.”

63. La articolul 344 alineatul (3), litera a) se completează cu textul „, ,refuzul nejustificat de a prezenta (înmâna) registrul de reclamații, nesoluționarea reclamației în termenele stabilite de lege”.

64. Articolul 351 se abrogă.**65. Articolul 353:**

la alineatul (1), cuvintele „de menținere a ordinii publice” se substituie cu textul „de menținere, asigurare și restabilire a ordinii publice, de asigurare a siguranței circulației rutiere, de executare a hotărârilor instanței de judecată și a documentelor executorii”, iar textul „de la 6 la 15” se substituie cu textul „de la 10 la 25 de”;

la alineatul (2), cuvintele „de menținere a ordinii publice” se substituie cu textul „de menținere, asigurare și restabilire a ordinii publice, de asigurare a siguranței circulației rutiere, de executare a hotărârilor instanței de judecată și a documentelor executorii”, iar textul „de la 21 la 45” se substituie cu textul „de la 30 la 45”.

66. Se completează cu articolul 355¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 355¹. Cerșitul însoțit cu simularea unei dizabilități

Fapta persoanei care, simulând o dizabilitate fizică sau psihică, apelează la mila publicului, cerând ajutor material,

se sancționează cu amendă de la 6 la 30 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 60 de ore.”

67. La articolul 357 alineatul (2), textul „de la ora 18 până la ora 8” se substituie cu textul „în zilele de duminică, precum și în timpul săptămânii de la ora 18 până la ora 8”.

68. Se completează cu articolul 365⁴ cu următorul cuprins:

„Articolul 365⁴. Încălcarea legislației în domeniul protecției antiteroriste

(1) Încălcarea prevederilor Regulamentului privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 701/2018, prin lipsa dotării obiectivului de infrastructură critică cu pașaport antiterorist, lipsa planului de pază a obiectivului sau nerespectarea condițiilor de evaluare, testare, revizuire și actualizare a acestora

se sancționează cu amendă de la 40 la 80 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 80 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.

(2) Neexecutarea prescripțiilor obligatorii privind înlăturarea neajunsurilor depistate, precum și privind realizarea altor măsuri de asigurare a securității antiteroriste la obiectivul infrastructurii critice emise în conformitate cu Regulamentul privind organizarea și desfășurarea testelor antiteroriste, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 996/2018,

se sancționează cu amendă de la 40 la 80 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 80 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”

69. La articolul 374 alineatul (3), cuvintele „în cazurile expres prevăzute de prezentul cod” se exclud.

70. La articolul 376, alineatul (3) se completează cu textul „, cu excepția cazurilor prevăzute de prezentul cod”.

71. Articolul 386 alineatul (2):

la litera e), textul „art. 396 alin. (4)” se substituie cu textul „art. 396 alin. (3¹)”;

la litera f), textul „art. 396 alin. (4)” se substituie cu textul „art. 396 alin. (3¹)”.

72. La articolul 388, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Martor este persona care are cunoștință despre o faptă sau împrejurare de natură să servească aflării adevărului în procesul contravențional, citată de către autoritatea competentă sau care face declarații în modul prevăzut de prezentul cod în această calitate.”

73. Articolul 396 se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Procurorul este în drept să verifice legalitatea acțiunilor agentului constator din cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne, ale Centrului Național Anticorupție, ale Serviciului Vamal sau ale Serviciului Fiscal de Stat la înregistrarea sesizărilor despre săvârșirea contravențiilor și, în urma verificării efectuate, după caz, să pornească procesul contravențional sau să atace decizia agentului constator în instanța de judecată.”

74. La articolul 398, alineatul (1) se completează cu textul „, art. 364 alin. (1) și (9)”.

75. La articolul 399 alineatul (1), cuvintele „a cărții a doua” se substituie cu cuvintele „a cărții întâi”.

76. Articolul 400:

la alineatul (1), textul „art. 157 alin. (4), (6)-(10)” se substituie cu textul „art. 157 alin. (2) și (3)”, textul „art. 364 alin. (2), (5), (9)” se substituie cu textul „art. 364 alin. (2), (5), (6)”;

la alineatul (3³), textul art. 228-245” se substituie cu textul „art. 228-232, 234-241², 243-245”;

la alineatul (4), textul „art. 157 alin. (6), (9) și (10)” se substituie cu textul „art. 157 alin. (2) și (3)”;

la alineatul (5), textul „art. 157 alin. (6), (9) și (10)” se substituie cu textul „art. 157 alin. (2) și (3)”.

77. Articolul 401:

la alineatul (1), textul „313¹, 313³” se substituie cu cifrele „313⁴”, iar cuvintele „se examinează” se substituie cu cuvintele „se constată și se examinează”;

la alineatul (1¹), textul „313, 315” se substituie cu textul „313, 313¹, 313³, 313⁷, 315”.

78. La articolul 402 alineatul (1):

cifrele „330” se substituie cu cifrele „327¹”;

după textul „conform competenței, de către” se introduc cuvintele „Agenția Achiziții Publice”;

cifrele „295” se substituie cu textul „295 alin. (1)-(6) și (9)”.

79. La articolul 405 alineatul (1), textul „art.115–119” se substituie cu textul „art. 115, 117–119”.

80. Articolul 408:

la alineatul (1), textul „și art. 349 alin.(4)” se substituie cu textul „și art. 349 alin. (4) și (6)”;

la alineatul (2), textul „art. 344 și” se substituie cu textul „, art. 344, art. 349 alin. (6) și”.

81. Articolul 410:

la alineatul (1), cifrele „246-259¹” se substituie cu cifrele „246-259²”, textul „art. 273 pct.1), 2), 4), 6), 10)–14)”, se substituie cu textul „art. 273 pct.1), 4), 6), 10), 11)”, textul „art. 276,” se exclude, iar textul „278-281” se substituie cu textul „art. 278 pct. 1), 2), 4), 5), art. 279-281”;

la alineatul (1¹), textul „art. 273 pct.1), 2), 4), 6), 10)–13)” se substituie cu textul „art. 273 pct.1), 4), 6), 10), 11)”, textul „278-281” se substituie cu textul „art. 278 pct. 1), 2), 4), 5), art. 279-281”.

82. Articolul 411:

la alineatul (1), după textul „art. 84” se introduce textul „art. 159 alin. (4), art.”, iar după cuvintele „se constată” se introduc cuvintele „și se examinează”;

la alineatul (1¹), după cuvântul „constată” se introduc cuvintele „și examinează”, iar după textul „art. 84” se introduce textul „art. 159 alin. (4)”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Sunt în drept să examineze cauzele contravenționale și să aplice sancțiuni directorul general și directorii Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică.”

83. La articolul 414 alineatul (1), după textul „art. 114 alin. (3)” se introduce textul „art. 128 alin. (3)”, textul „art. 157 alin. (1)–(3) și alin. (5), (6¹)” se substituie cu textul „art. 157 alin. (1), (3), (5) și (6¹)”, iar cifrele „284¹” se exclud.

84. Articolul 418:

la alineatul (1), după cuvintele „se constată” se introduc cuvintele „și se examinează”;

la alineatul (2), cuvintele „conducătorul Agenției Rezerve Materiale și adjuncții lui” se substituie cu cuvintele „directorul Agenției Rezerve Materiale și adjunctul lui”;

alineatul (3) se abrogă.

85. La articolul 419 alineatul (1), textul „art. 330” se substituie cu textul „art. 295 alin. (7)–(8) și art. 330”.

86. La articolul 423¹ alineatul (1), textul „365¹ și 365²” se substituie cu textul „365¹, 365² și 365⁴”.

87. Articolul 423¹⁰:

la alineatul (1), după textul „art. 104¹” se introduc cifrele „116”, textul „art. 157 alin. (1)–(3), (5)–(10),” se substituie cu textul „art. 157 alin. (4), (6), (7)–(11)”, iar textul „art. 326 alin. (1) și (1¹)” se substituie cu textul „art. 326 alin. (1)–(1²)”;

la alineatul (3), textul „art. 178 și 179” se substituie cu textul „art. 116, 178 și 179”.

88. Articolul 432:

la litera e), cuvintele „reținerea sau” se exclud;
se completează cu litera i) cu următorul cuprins:
„i) ridicarea și aducerea vehiculului la parcare.”

89. La articolul 434 alineatul (1), cuvântul „neîntârziat” se substituie cu cuvintele „în cel mult 3 ore”.

90. Articolul 435 alineatul (2):

textul „, dar nu mai mult de 24 de ore.” se substituie cu textul „sau în lipsa acesteia în cazuri excepționale, cu ulterioara autorizare, dar nu mai mult de 24 de ore în ambele cazuri.”;

se completează cu litera c) cu următorul cuprins:

„c) există unul din cazurile prevăzute la art. 166 alin. (1) și (3) din Codul de procedură penală și persoana este suspectată de săvârșirea unei contravenții pentru care sancțiunea prevede arestul contravențional.”

91. La articolul 439, cuvântul „reținere”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvântul „ridicare”, la forma gramaticală corespunzătoare.

92. După capitolul V¹, textul „TITLUL II PARTEA SPECIALĂ
Capitolul VI CONSTATAREA FAPTEI CONTRAVENȚIONALE” se exclude.

93. După punctul 439⁸ se introduce următorul text:

**„TITLUL II
PARTEA SPECIALĂ
Capitolul VI
CONSTATAREA FAPTEI CONTRAVENȚIONALE”.**

94. La articolul 440 alineatul (3):

cuvintele „și să întreprindă” se substituie cu textul „, să întreprindă”;
se completează cu cuvintele „și să emită decizia asupra cauzei”.

95. La articolul 443:

alineatul (6) va avea următorul cuprins:

„(6) Faptul absenței persoanei citate în mod legal pentru încheierea procesului-verbal cu privire la contravenție ori al refuzului acesteia de a semna procesul-verbal se consemnează în procesul-verbal și se certifică prin semnătura a cel puțin unui martor, indicându-se și datele de identitate ale acestuia (numele, prenumele, adresa de domiciliu și numărul de telefon). În cazul imposibilității de identificare a unui martor, agentul constator consemnează în procesul-verbal motivele obiective ale lipsei martorului și documentează refuzul persoanei de a semna procesul-verbal prin orice mijloace tehnice disponibile (audio/video).”;

se completează cu alineatul (6¹) cu următorul cuprins:

„(6¹) Nu poate avea calitatea de martor în condițiile alin. (6) un alt agent constator.”

96. La articolul 445 alineatul (1), textul „a martorului asistent, în cazul refuzului contravenientului de a semna,” se substituie cu textul „a martorului asistent, a martorului, în cazul absenței sau refuzului contravenientului de a semna,”.

97. Articolul 446:

la litera a), textul „art. 20-31¹” se substituie cu textul „art. 20¹-31¹”;

se completează cu litera e) cu următorul cuprins:

„e) în cazul contravențiilor constatate la punctele de trecere a frontierei de stat, dacă persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional recunoaște contravenția săvârșită și acceptă sancțiunea sub formă de amendă stabilită de agentul constator, cu eliberarea chitanței de încasare a amenzii conform art. 447.”

98. La articolul 447, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) În cazul recunoașterii de către persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional a contravenției și acceptării sancțiunii sub formă de amendă stabilită de către agentul constator, acesta din urmă eliberează chitanța de încasare a amenzii la locul constatării contravenției, care conține următoarele:

- a) data, ora și locul de efectuare a plății;
- b) numele, prenumele, ziua, luna, anul nașterii, codul numeric personal și domiciliul persoanei sancționate;
- c) numele, prenumele și calitatea agentului constator, autoritatea pe care o reprezintă;

d) norma contravențională în al cărei temei este aplicată sancțiunea și circumstanțele care au importanță pentru stabilirea faptei și a consecințelor juridice;

e) suma amenzii aplicate;

f) suma amenzii achitate;

g) semnăturile părților.”

99. La articolul 447¹ alineatul (3) punctul 8), textul „în cel mult 72 de ore de la stabilirea amenzii” se substituie cu textul „în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale”.

100. La articolul 448 alineatul (4), textul „3 zile” se substituie cu textul „5 zile lucrătoare”.

101. La articolul 451² alineatul (1):

litera b) se completează cu textul „, numărul legitimației sau al unui alt act care stabilește identitatea acestuia”;

la litera c), cuvintele „al agentului constatator” se substituie cu cuvintele „al persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional”.

102. Articolul 451³ alineatul (3):

la litera b), cuvintele „a cărții a doua” se substituie cu cuvintele „a cărții întâi”;

la litera c), cuvintele „a cărții a doua” se substituie cu cuvintele „a cărții întâi”;

se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) neconsemnarea în decizia agentului constatator a mențiunilor de la art. 451² alin. (1). Dispozițiile de la art. 445 se aplică în mod corespunzător.”

103. Articolul 451⁴ alineatul (2) punctul 2):

la litera a), cuvintele „achitării persoanei sau” se exclud;

litera b) se completează cu textul „, dacă acesta a contestat decizia agentului constatator”.

104. Articolul 451⁵:

la alineatul (2), cuvintele „ce nu depășește” se substituie cu cuvintele „egală cu”;

la alineatul (6), textul „art. 444, 451⁴ ” se substituie cu textul „art. 444, 451³ și 451⁴”.

105. La articolul 454:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Cauza contravențională se judecă în termen rezonabil, dar nu mai mult de 2 luni de la data intrării dosarului în instanța de judecată. Criteriile de determinare a termenului rezonabil sunt: complexitatea cauzei, comportamentul participanților la proces, conduita instanței judecătorești și a agentului constator, importanța procesului pentru cel interesat. Respectarea termenului rezonabil de judecare a cauzei se asigură de către instanță.”;

la alineatul (2), textul „termenul de judecare a cauzei cu 15 zile” se substituie cu cuvintele „termenul de judecare a cauzei cu o lună”.

106. La articolul 455 alineatul (5), după cuvintele „participarea făptuitorului” se introduc cuvintele „și a apărătorului acestuia”, iar după cuvintele „rea-voință a făptuitorului” se introduc cuvintele „și a apărătorului acestuia”.

107. Articolul 475:

la alineatul (2):

litera f) va avea următorul cuprins:

„f) instanța de judecată sau autoritatea competentă care a emis decizia asupra cauzei contravenționale nu s-a pronunțat asupra vinovăției sau nevinovăției contravenientului ori instanța de judecată sau autoritatea competentă s-a pronunțat în privința unui alt subiect de drept decât persoana care a săvârșit fapta contravențională;”;

la litera g), după cuvintele „instanța de judecată” se introduc cuvintele „sau autoritatea competentă care a emis decizia asupra cauzei contravenționale”, iar după cuvântul „hotărârii” se introduc cuvintele „sau deciziei”;

la alineatul (3), după textul „cauza/contestația” se introduce textul „sau în instanța de fond conform competenței teritoriale, în cazul în care decizia asupra cauzei contravenționale a fost emisă de autoritățile prevăzute la art. 393 alin. (1) lit. b)-d)”.

108. La articolul 476, alineatul (2) se completează cu textul „sau în instanța de fond conform competenței teritoriale, în cazul în care decizia asupra cauzei contravenționale a fost emisă de autoritățile prevăzute la art. 393 alin. (1) lit. b)-d)”.

Art. II. – Prezenta lege intră în vigoare la expirarea a trei luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul Legii privind modificarea
Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008
(proiectul consolidat de lege de modificare a Codului contravențional)

1. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Proiectul Legii privind modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (în continuare – *Codul contravențional*) este elaborat de Ministerul Justiției urmare a propunerilor prezentate de către ministere și autoritățile administrative centrale. Scopul proiectului fiind contracararea unor fenomene îndreptate spre încălcarea unor drepturi constituționale ale persoanei fizice, atentarea la sănătatea populației și a persoanei, precum și spre atentarea la ordinea și securitatea publică. Totodată, proiectul urmărește concretizări și concordări de norme juridice în limita cadrului juridic național/internațional, precum și majorări de sancțiuni orientate spre atingerea scopurilor prevăzute de art. 2 din *Codul contravențional*, iar conținutul acestuia urmând a fi relevat mai jos.

2. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul consolidat de lege pentru modificarea *Codului contravențional* își propune operarea următoarelor modificări:

Articolul 18 - Prevederile art. 18 din *Codul contravențional* sunt ajustate pentru a reglementa proporțiile și daunele, în vederea racordării și delimitării clare a acestora de prevederile similare ale *Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002* (în continuare – *Codul penal*). Astfel, se clarifică elementul subiectiv al componenței de contravenție prin excluderea prevederilor imprevizibile, concomitent clarificarea obiectului și laturii obiective, elemente indispensabile ale componenței de contravenție. Așadar, destinatarul normei juridice va avea certitudinea că încălcarea intenționată sau din imprudență a legislației contravenționale va genera atragerea sa la răspundere, fiind clarificate limitele daunelor și proporțiilor. La determinarea caracterului considerabil sau esențial al daunei în cadrul unui proces contravențional se va lua drept indicator valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, indiferent de proporții. Menționăm că prevederi similare sunt stabilite și de *Codul penal*.

Articolul 19 – Se completează cu prevederi ce privesc cauzele care înlătură caracterul contravențional al faptei și răspunderea contravențională, în acord cu prevederi similare ale *Codului penal*, fiind inclusă executarea ordinului sau dispoziției superiorului.

Articolul 20¹ – Constă în completarea *Codului contravențional* cu prevederi ce reglementează una din cauzele de înlăturare a caracterului contravențional al faptei și anume executarea ordinului sau dispoziției superiorului. În acest sens, nu va constitui contravenție fapta prevăzută de legea contravențională, săvârșită de persoană în vederea executării unui ordin sau dispoziții a superiorului, care sunt obligatorii pentru aceasta, dacă ordinul sau dispoziția nu sunt vădit ilegale și dacă persoana care le-a executat nu a știut că ordinul sau dispoziția sunt ilegale. Astfel răspunderii contravenționale pentru fapta săvârșită este supusă persoana care a emis ordinul sau dispoziția ilegală. Totodată, persoana care cu bună știință în mod intenționat a comis contravenția în vederea executării ordinului sau dispoziției vădit ilegale ale superiorului său răspunde contravențional în temeuri generale, caracterul contravențional al faptei nefiind înlăturat.

Având în vedere specificul executării unui ordin în cazul raporturilor de subordonare, pentru a fi tras la răspundere contravențională, inferiorul trebuie să cunoască caracterul ilegal al ordinului, care poate fi dedus din incompetența persoanei care a emis ordinul, din nerespectarea formei acestuia, din dispunerea cauzării anumitor prejudicii care sunt inadmisibile.

În privința ordinului dat de către superior, este instituită prezumția că acesta este legal până în momentul apariției anumitor dubii. Aceste ordine sunt obligatorii de a fi îndeplinite de către adresați.

Introducerea executării ordinului sau dispoziției superiorului în calitate de cauză care înlătură caracterul contravențional al faptei în legislația contravențională contribuie efectiv la consolidarea disciplinei în orice sferă a vieții. Cauza dată de înlăturare a caracterului contravențional al faptei instituie un garant veritabil al funcționării legale a tuturor organelor și instituțiilor, crește autoritatea superiorului și legitimitatea ordinelor sau dispozițiilor sale, dar și conferă o siguranță executanților acestora. A se vedea și art. 40¹ din *Codul penal* care are aceeași abordare.

Articolul 37 - Modificarea la art. 37 alin. (6) din *Codul contravențional* prin reglementarea unui termen maxim în interiorul căruia instanța de judecată va examina demersul de înlocuire a muncii neremunerate cu arest contravențional în caz de eschivare. Termenul limită de examinare este propus a fi de 30 de zile. Propunerea are drept scop înlăturarea lacunelor actuale, or în evidența organelor de probațiune se află contravenienți ce se sustrag de la executarea sancțiunii sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității, iar până la examinarea demersului și emiterea hotărârii judecătorești cu privire la înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu arest contravențional, termenul de prescripție este expirat. Abrogarea alin. (8) reiese din prevederile art. 30 alin. (10) prin care este specificat că termenul de prescripție a punerii în executare a sancțiunii contravenționale este de un an, calculat din data la care decizia sau hotărârea prin care aceasta a fost aplicată a rămas definitivă, fapt ce va facilita executarea efectivă și integrală a sancțiunii, fiind atins scopul legii contravenționale.

Articolul 44¹ și 399 – Modificarea de la acest articol are drept scop corectarea unei erori tehnice din textul *Codului contravențional*, or faptele care constituie contravenții și sancțiunile pentru acestea își au sediul materiei în cartea întâi a codului și nu în cartea a doua așa cum prevede la moment art. 44¹ alin. (1).

Articolul 54 - Prezentul proiect de lege propune abrogarea alin. (3) în scopul aducerii în conformitate a prevederilor naționale cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare – *Curtea europeană*). Astfel, în *Hotărârea Mașae v. Moldova* (nr. 6303/05, 12 mai 2009) *Curtea europeană* a constatat încălcarea art. 9 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (în continuare - *Convenția*), ca urmare a ingerinței în dreptul reclamantului la libertatea de religie, prin amenda aplicată acestuia în anul 2004, în baza Codului cu privire la contravențiile administrative, pentru practicarea, într-un local privat și împreună cu un grup de alți musulmani, a religiei islamice, care la acel moment nu era înregistrată în Republica Moldova.

Curtea europeană a notat că orice persoană care manifesta o religie nerecunoscută în conformitate cu Legea despre culte, în vigoare la acel moment, era în mod automat pasibilă de a fi sancționată în conformitate cu prevederile art. 200 alin. (3) din Codul cu privire la contravențiile administrative. Curtea a considerat că ingerința în dreptul la libertatea de

religie, prevăzută la acel articol, nu corespundea unei necesități sociale stringente, nefiind, astfel, necesară într-o societate democratică. Curtea a constatat că sancționarea persoanelor fizice aparținând unui cult religios neînregistrat pentru că s-ar fi rugat sau și-ar fi manifestat într-un alt mod convingerile lor religioase a fost incompatibilă cu *Convenția*. Admiterea contrariului ar echivala cu excluderea convingerilor religioase minoritare care nu sunt în mod oficial înregistrate de către autoritățile naționale și, prin urmare, ar echivala cu recunoașterea faptului că Statul poate să dicteze ce trebuie să creadă o persoană.

Curtea a reiterat că, în modul garantat de către art. 9 din *Convenție*, libertatea de gândire, conștiință și religie este unul dintre fundamentele unei „societăți democratice” în sensul *Convenției* (a se vedea *Kokkinakis c. Grecia*, din 25 mai 1993, § 31, Seria A nr. 260-A). În timp ce libertatea religiei este, în primul rând, o chestiune de conștiință individuală, în același timp aceasta implică, *inter alia*, libertatea de „a-și manifesta religia”, care, potrivit art. 9 din *Convenție*, nu este exercitabilă doar în cadrul unui colectiv, „în public” și în cercul celor ai căror religie o împărtășește persoana, ci și „în singurătate” și „în privat”. Caracterul fundamental al drepturilor garantate de către art. 9 § 1 din *Convenție* este, de asemenea, reflectat în textul paragrafului care prevede limitările acestora. Spre deosebire de § 2 din articolele 8, 10 și 11 din *Convenție*, care cuprind toate drepturile menționate în primele paragrafe ale acestora, art. 9 din *Convenție* se referă doar la „libertatea de a-și manifesta religia sau credința”. Într-un asemenea mod, se recunoaște că în societățile democratice, în care coexistă mai multe religii în cadrul aceleiași colectivități, poate fi necesară impunerea unor restricții acestei libertăți pentru a concilia interesele diverselor grupuri și de a asigura respectarea fiecărei credințe (a se vedea *Kokkinakis c. Grecia*, pre-citată, § 33). În același timp, se accentuează importanța fundamentală a dreptului la libertatea gândirii, a conștiinței și a religiei, precum și faptul că Statul nu poate dicta ce să creadă o persoană și nu poate lua măsuri coercitive pentru a-l face să-și schimbe credințele. Potrivit jurisprudenței sale stabilite, Curtea lasă Statelor-părți la *Convenție* o anumită marjă de apreciere pentru a decide dacă este necesară o anumită ingerință și în ce măsură, dar care să fie în concordanță cu respectarea atât a legislației naționale pertinente, cât și a jurisprudenței *Curții europene*, sarcină căreia este de stabili dacă măsurile luate la nivel național sunt proporționale și justificate în principiu.

Curtea europeană a notat că – indiscutabil – sancțiunea aplicată reclamantului doar pentru că s-a rugat în incinta unui local privat a constituit o ingerință în dreptul său la libertatea religiei. *Curtea europeană* a putut să accepte că ingerința fusese prevăzută de lege (art. 200 § 3 din Codul cu privire la contravențiile administrative din 29 martie 1985, în vigoare la momentul evenimentelor) și urmărise scopul de a menține ordinea publică, însă autoritățile au trebuit să analizeze dacă ingerința era necesară într-o societate democratică. *Curtea europeană* a remarcat că orice persoană care practica o religie nerecunoscută de legea națională cu privire la culte este în mod automat pasibilă de a fi pedepsită potrivit prevederilor art. 200 § 3 din Codul cu privire la contravențiile administrative, în vigoare la momentul evenimentelor. *Curtea europeană* nu a contestat prerogativele statului de stabili o exigență de înregistrare a cultelor religioase într-un mod compatibil cu articolele 9 și 11 din *Convenție*, însă ea nu a considerat că sancționarea unor indivizi aparținând unui cult religios neînregistrat pentru interpretarea unor rugăciuni pentru alte manifestări ale credințelor religioase ar fi fost compatibilă cu prevederile *Convenției*. Astfel, *Curtea europeană* a hotărât că a avut loc o încălcare a Articolului 9 din *Convenție*.

Art. 54 alin. (3) din *Codul contravențional* prevede că exercitarea, în numele unui cult religios ori în nume propriu, a unor practici și ritualuri care contravin *Legii nr. 125/2007 privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie* se sancționează cu amendă de la 12 la 18 unități convenționale. Astfel, aceste prevederi, rămase practic neschimbate, vin în contradicție cu jurisprudența *Curții europene* și pot genera, eventual, constatarea unor încălcări similare ale *Convenției* pe viitor. Din raționamentele redatate *supra*, prezentul proiect propune abrogarea alin. (3) din art. 54 din *Codul contravențional*.

Articolul 113 și 146 – Modificarea operată la art. 113 alin. (5) își găsește raționamentul în protecția mediului înconjurător de consecințele nefaste pe care le reprezintă deversarea apelor uzate neepurate care provin atât din activități casnice, dar mai important din activități non-casnice. În acest scop modificarea în cauză încearcă să responsabilizeze persoanele fizice și juridice din a căror activitate rezultă evacuarea unor cantități de apă poluată și neepurată care este deversată în mod ilegal pe terenuri, indiferent de modul de folosință a acestora sau în rețeaua publică de canalizare care nu poate face față unei cantități mari de apă neepurată în prealabil.

Contravenția de la art. 146 din *Codul contravențional* se referă la neexecutarea unei obligații pe care o are persoana fizică sau juridică de a utiliza instalațiile de purificare și control a apelor evacuate ca acestea să nu depășească limitele maxime admisibile de poluanți. Obiectul juridic nu-l constituie evacuarea în sine a apelor poluate, dar neexecutarea unei obligații legale de utilizare a utilajelor destinate purificării apelor.

Evacuarea apelor poluate cu o concentrație peste limita admisibilă de poluanți se include la art. 133 alin. (5) din *Codul contravențional*.

Articolul 115, 117, 118 – Modificarea sancțiunii de la alin. (1) și completarea articolului cu noi componente de contravenții în domeniul degradării terenurilor și solului fertil, are loc în contextul în care în ultimii ani a fost înregistrată intensificarea multiplelor forme de degradare a solului, îndeosebi, a celei provocate atât de persoanele fizice cât și cele juridice. Menționăm faptul că solul este învelișul viu al pământului care are un rol crucial în asigurarea securității alimentare.

În republică cca 80 % din solurile arabile sunt amplasate pe versanți, prin urmare, lucrările de prevenire și combatere a eroziunii de suprafață este prioritate pentru dezvoltarea durabilă a agriculturii.

În scopul soluționării problemelor ce țin de degradarea accelerată a resurselor de sol s-a impus necesitatea elaborării în comun cu instituțiile științifice din domeniul solului a Programul de îmbunătățiri funciare în scopul asigurării managementului durabil al resurselor de sol pentru anii 2021-2025 și a Planului de acțiuni pentru anii 2021-2023 privind implementarea acestuia, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 864/2020*.

În *Codul contravențional* nr. 218/2008, sunt stabilite unele contravenții în acest sens doar că sancțiunile date sunt foarte mici, ceea ce nu demotivează încălcarea normelor stabilite în acest sens.

Din aceste considerente propunem revizuirea acestora și stabilirea unor sancțiuni majorate în cazul detiorării stratului fertil al terenurilor agricole de către persoanele fizice și juridice. De asemenea, se propun unele contravenții pentru încălcarea legislației funciare.

În prezent, unele întreprinderi miniere la efectuarea lucrărilor de excavație degradează stratul fertil al solului și stratul fertil în unele cazuri nu se utilizează conform destinației, din

aceste considerente suprafețele date sunt excluse din circuitul agricol sau silvic, ceea ce aduce prejudicii enorme domeniului agricol și mediului.

În acest context, se propune completarea art. 115 cu alin. (5) cu următorul conținut: „(5) Depozitarea neautorizată pe terenuri cu sol fertil, a materialelor de construcție ori deșeuri ale industriei extractive și altele asemenea, se sancționează cu amendă de la 80 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei fizice, cu amendă de la 100 la 300 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.”.

Totodată, conform prevederilor art. 73 din Codul funciar nr. 828/1991 în cazul schimbării modului de folosință a terenurilor agricole specificate la art. 36 alin. 2 lit. a) din Cod se face de către proprietar sau de către deținătorul de teren cu acordul proprietarului, iar proprietarul de teren, în termen de 30 de zile după schimbarea modului de folosință a terenurilor agricole specificate la art. 36 alin. 2 lit. a) și a terenurilor agricole în scopurile specificate la art. 36 alin. 2 lit. c) este obligat să informeze în scris autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi.

De asemenea, conform prevederilor articolului 4 alin. (1) din Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice, proprietatea publică se constituie din totalitatea bunurilor domeniului public și domeniului privat ce aparțin cu drept de proprietate (...) unităților administrativ-teritoriale, dreptul de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra acestora aparținând autorităților deliberative ale administrației publice locale/autorității deliberative a administrației publice a unității teritoriale autonome Găgăuzia. În același timp, art. 11 alin. (2) lit. h) din legea menționată stabilește că „de domeniul public al unităților administrativ-teritoriale de nivelul întâi țin (...) terenurile aferente (...) pășunile”.

Apartenența pășunilor domeniului public, implică aplicarea față de aceste terenuri a regimului juridic prevăzut la art. 5 din legea dată, printre care și interdicția înstrăinării lor.

În ultimii ani mai mulți crescători/deținători de animale solicită Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare de a impune sancțiuni autorităților publice locale în cazul schimbării modului de folosință a pășunelor fără consultarea deținătorilor de animale.

Totodată, conform prevederilor art. 11 alin. (2) lit. h) și j) din Legea nr. 29/2018 privind delimitarea proprietății publice, pășunile sunt din domeniul public și asigură prestarea stabilă a unor servicii publice locale.

În cazul în care autoritățile publice locale decid asupra schimbării modului de folosință a terenurilor agricole cu modul de folosință pășuni, este necesar conform prevederilor art. 8 din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, de consultarea populației în problemele de interes local care preocupă o parte din populația unității administrativ-teritoriale organizate prin diverse forme de consultări, audieri publice și convorbiri, în condițiile legii. Proiectele de decizii ale consiliului local este necesar să se consulte public pentru asigurarea posibilităților de participare a cetățenilor a altor părți interesate la procesul decizional.

Astfel, Regulamentul cu privire la pășunat și cosit, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 667/2010, stabilește regulile ce țin de crearea, protecția și utilizarea durabilă a pășunilor și fînețelor pe terenurile din fondul funciar proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale, cu excepția ariilor naturale protejate de stat și terenurilor fondului forestier.

Nelucrarea terenurilor agricole pot duce în unele cazuri la înmulțirea buruienilor, bolilor și dăunătorilor. Cu siguranță, neadoptarea unor măsuri de redresare a situației existente poate atrage după sine diminuarea substanțială a producției agricole cu consecințe

nefaste asupra securității alimentare a populației, precum și abandonarea cultivării terenurilor agricole. Însă ținând cont de schimbările climatice nu este necesar exploatarea excesivă a terenurilor agricole.

Astfel, este suficient de asigurat ca terenurile agricole să fie întreținute într-o stare fitosanitară (combate și preveni răspândirea buruienilor), pentru a nu admite creșterea buruienelor și bolilor sau dăunătorilor ce pot afecta loturile vecine. Astfel, pentru neîndeplinirea obligației de a combate și preveni răspândirea buruienilor pe terenuri sunt stabilite contravenții în art. 117, alin.(3) și art. 189, alin. (11) din Codul contravențional.

Din aceste considerente, se propune excluderea textului „Necultivarea terenurilor” din titlu și dispoziția art. 118.

Articolul 120 - Completarea art. 120 din Codul contravențional care stabilește răspunderea contravențională pentru „Decopertarea și distrugerea neautorizată a literei, a păturii vii și a stratului superior de sol fertil spre a le folosi în alte scopuri decât cele silvice” cu o nouă componentă a laturii subiective și anume scopul săvârșirii contravenției adică *în scop de comercializare*, intervine ca urmare a prevederilor de la art. 33 din *Codul funciar al Republicii Moldova nr. 828/1991* interzice decopertarea stratului de sol fertil în scop de comercializare.

Articolul 126¹ – Modificarea dată se referă la ajustarea prevederilor *Codului contravențional* la cadrul normativ special și anume la prevederile art. 22 din *Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară*, pentru ca norma contravențională să corespundă principiului clarității.

Articolul 128 – Completarea art. 128 cu alin. (3) survine în urma modificării Anexei nr. 3 din *Hotărârea Guvernului nr. 1368/2016 cu privire la aprobarea unor norme sanitare-veterinare*, astfel încât încălcarea prevederilor actelor normative privind cerințele de biosecuritate indispensabile profilaxiei și controlului pestei porcine africane la mistreți va fi sancționată contravențional.

Articolele 130 și 131 – Modificarea de la articolele 130 și 131 vine în contextul în care *Legea apiculturii nr. 70/2006* utilizează noțiunea de *stupină* și nu de *prisacă* așa cum prevede la moment *Codul contravențional*. Astfel, modificarea are drept scop ajustarea legii contravenționale cu legislația specială în vederea utilizării unei terminologii uniforme.

Articolul 142 – Modificarea de la art. 142 alin. (2) din *Codul contravențional* constă în prevederea unei noi modalități de realizare a laturii obiective a contravenției, astfel că va fi pasibilă de răspundere contravențională persoana care comercializează sau pune în alt mod în circulație produse lemnoase fără acte de proveniență.

Articolul 154 – În principal modificările dedicate art. 154 se referă la ajustarea Codului contravențional prevederilor *Legii privind deșeurile nr. 209/2016*. De aceea, art. 154 a fost completat cu unele prevederi care erau neacoperite din punct de vedere juridic, astfel că una din obligațiile de colectare, păstrare, transport, depozitare, etc a deșeurilor se extind și asupra biodeșeurilor, deșeurilor municipale și de altă natură. Prin *biodeșeuri* înțelegem *deșeuri biodegradabile provenite din grădini și parcuri, deșeuri alimentare sau cele provenite din bucătăriile gospodăriilor private, restaurantelor, firmelor de catering sau din magazine de vânzare cu amănuntul și care sînt compatibile cu deșeurile provenite de la întreprinderile de prelucrare a produselor alimentare. Deșeurile municipale se refă la deșeuri provenite din gospodărie și deșeurile similare care provin din activități comerciale,*

industriale și administrative, menționate la poziția 20 din Lista deșeurilor, aprobată de Guvern.

Nu în ultimul rând proiectul de lege prevede completarea art. 154 din *Codul contravențional* cu prevederi noi acestea se referă în special la modul de gestionare a deșeurilor periculoase. Deșeurile periculoase poartă următoarele caracteristici: sunt explozive, oxidante, inflamabile, iritante sau provoacă leziuni oculare, toxice, cancerigene, corozive, infecțioase, toxice pentru reproducere, mutagene, sensibilizante, degajatoare de gaze cu toxicitate acută, ecotoxice. Având în vedere proprietățile periculoase ale deșeurilor care se înscriu în această categorie persoana juridică are obligația ca la gestionarea acestora să respecte niște cerințe minime cum ar fi etichetarea și ambalarea deșeurilor periculoase așa cum prevede art. 22 din *Legea nr. 209/2016*. Pentru nerespectarea interdicției de amestecarea a deșeurilor periculoase cu alte categorii de deșeuri periculoase sau cu alte deșeuri așa cum stabilește *Legea nr. 209/2016* la art. 21 de asemenea urmează să intervină răspunderea contravențională.

Responsabilitatea extinsă a producătorului (REP) reprezintă totalitatea obligațiilor producătorului pentru recuperarea, valorificarea și reciclarea produselor scoase din uz. În acest sens, *Legea nr. 209/2016* stabilește obligația producătorilor de a colecta, valorifica, recicla și elimina produsele pe care aceștia le-au pus pe piață și care au devenit deșeuri. Activitățile pentru aplicarea responsabilității extinse a producătorului presupun măsurile de acceptare a produselor returnate și a deșeurilor rezultate din utilizarea produselor respective. În principiu, responsabilitatea extinsă a producătorului reprezintă o politică de mediu, a cărui scop este responsabilizarea producătorului pentru produsul său până după consumul produsului respectiv. Având în vedere importanța abordării unei politici de mediu puternice, mai ales în contextul în care la nivelul Uniunii Europene responsabilitatea extinsă a producătorului reprezintă un principiu fundamental al gestionării deșeurilor, se propune completarea art. 154 *Codul contravențional* din cu alin. (13) care va constitui temei de răspundere juridică pentru încălcarea obligațiilor ce le revin producătorilor și distribuitorilor de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorilor stabilite de *Legea nr. 209/2016* la art. 12 alin. (5)-(7).

Autorizația de mediu pentru gestionarea deșeurilor este actul permisiv emis de autoritatea administrativă din subordinea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, prin care se permite desfășurarea activităților de gestionare a deșeurilor, iar în lipsa acesteia urmează să intervină răspunderea contravențională conform prevederii propuse prin prezentul proiect de lege de la art. 154 alin. (14) din *Codul contravențional*.

Articolul 155¹ - Încălcarea regulilor de import, export, transportare, păstrare sau utilizare a substanțelor, materialelor, deșeurilor și dispozitivelor nucleare și/sau radioactive va constitui o nouă faptă contravențională, în condițiile în care prezentul proiect de lege prevede completarea art. 155¹ din *Codul contravențional* cu alin. (12). Stabilirea unor sancțiuni pentru încălcarea regulilor de circulație a substanțelor, materialelor, deșeurilor nucleare sau radioactive nu reprezintă o noutate pentru legislația Republicii Moldova, acest lucru fiind stabilit de art. 224 din *Codul penal*.

Potrivit art. 224 alin. (1) din *Codul penal* „Încălcarea regulilor stabilite ce țin de fabricarea, importul, exportul, îngroparea, păstrarea, transportarea sau utilizarea substanțelor, materialelor și deșeurilor radioactive, bacteriologice sau toxice, precum și a pesticidelor, erbicidelor sau a altor substanțe chimice, dacă aceasta creează pericolul cauzării de daune

esențiale sănătății populației sau mediului, se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 950 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, iar persoana juridică se pedepsește cu amendă în mărime de la 2000 la 4000 unități convenționale cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate.”

În aceste condiții, având în vedere stabilirea în Codul contravențional a răspunderii contravenționale pentru încălcarea regulilor de import, export, transportare, păstrare sau utilizare a substanțelor, materialelor, deșeurilor și dispozitivelor nucleare și/sau radioactive va surveni doar în condițiile lipirii elementelor constitutive ale infracțiunii de la art. 224 analizat mai sus. Este esențial să subliniem diferența de aplicare a normei contravenționale și când apare aplicabilitatea celei penale în raport cu prima.

Astfel, dacă *latura obiectivă* a celor două norme juridice, atenționăm că infracțiunea de la art. 224 alin. (1) din Codul penal este o infracțiune formal-redusă. Pentru consumarea ei nu este suficientă săvârșirea acțiunii sau inacțiunii de încălcare a regulilor ce țin de fabricarea, importul, exportul, îngroparea, păstrarea, transportarea sau utilizarea substanțelor, materialelor sau deșeurilor radioactive. Este esențial să apară pericolul real al cauzării de daune esențiale sănătății populației sau mediului și nu este necesar ca aceste daune să fie efectiv cauzate. Prin daune esențiale cauzate sănătății populației sau mediului s-ar putea înțelege: îmbolnăvirea în masă a oamenilor, impurificarea, otrăvirea, infectarea mediului sau pierirea în masă a animalelor. Oricum la stabilirea caracterului esențial al faptei se vor lua în calcul prevederile art. 126 alin. (2) din *Codul penal*. Aplicarea noii norme contravenționale va interveni în cazul în care vor aplană dubii privind caracterul esențial al daunei cauzate, precum și în cazul în care fapta nu implică apariția pericolului real al cauzării de daune esențiale sănătății persoanelor sau mediului.

Latura obiectivă a noii contravenții o constituie fapta prejudiciabilă ce constă din acțiunea sau inacțiunea de încălcare a regulilor stabilite ce țin de importul, exportul, utilizarea, păstrarea, transportarea substanțelor, materialelor, deșeurilor și dispozitivelor nucleare și/sau radioactive.

Latura subiectivă a noii componente de contravenție se caracterizează prin intenție sau imprudență față de fapta prejudiciabilă.

Obiectul juridic special în constituie relațiile sociale cu privire la circulația legală a substanțelor, materialelor și deșeurilor radioactive, pre deosebire de infracțiunea de la art. 224 alin. (1) din legea penală unde obiectul juridic special poartă un caracter complex, intervenind și obiectul juridic secundar - relațiile sociale cu privire la sănătatea populației sau la integritatea mediului.

Subiectul contravenției este persoana fizică responsabilă care la momentul săvârșirii contravenției a împlinit vârsta de 18 ani, dar și persoana juridică, cu excepția autorităților publice.

Pericolul, inclusiv pentru viața și sănătatea persoanelor, aferent încălcării regulilor de desfășurare în siguranță a activităților nucleare și radiologice de către persoanele autorizate în sensul Legii nr. 132/2012 privind desfășurarea în siguranță a activităților nucleare și radiologice este incontestabil.

Articolul 157 – Având în vedere prevederile de la lit. i) alin. (2) art. 8 al *Legii grădinilor zoologice nr. 136/2007*, conform cărora organizarea de activități competitive de tipul luptelor de animale atât în incintă, cât și în afara grădinilor zoologice constituie contravenție, art. 157 se completează cu alin. (11) care va sancționa aceste practici ilegale.

De asemenea, modificarea de la art. 157 alin. (2) și (3) vizează și ajustarea cadrului legal în vederea asigurării clarității legii contravenționale, având în vedere prevederile art. 222¹ (*Cruzimea față de animale*) din *Codul penal*. În aceste circumstanțe se propune a ajusta art. 157 din *Codul contravențional* fiind modificat alin. (2) care va prevedea, că va constitui contravenție fapta de aplicare intenționată a acțiunilor ce provoacă durere sau suferință animalelor, dacă aceasta nu constituie infracțiune, adică fapta de la art. 222¹ din *Codul penal*.

Modificarea de la alin. (3), constă în stabilirea limitelor dintre fapta ce poartă un caracter contravențional de caracterul infracțional al acesteia. Astfel, art. 157 alin. (3) va institui răspunderea contravențională pentru încălcarea cerințelor privind întreținerea animalelor, reglementate de legislația sanitar-veterinară, fapt ce poate periclita viața ori sănătatea acestora și aplicarea intenționată a acțiunilor ce provoacă dureri sau suferință animalelor, dacă fapta nu constituie infracțiune *care au cauzat vătămarea sănătății animalului*. Urmând ca, tratarea cu cruzime sau torturarea animalelor care a cauzat mutilarea ori moartea acestora va fi pasibilă de pedeapsă penală.

În aceeași ordine de idei, prezentul proiectul de lege își propune completarea sancțiunii contravenționale de la alineatele (7) și (8) din art. 157 din *Codul contravențional* cu prevederea sancțiunii alternative sub formă de muncă neremunerată în folosul comunității. Aceste contravenții cum sunt *omiterea colectării deșeurilor provenite de la animalul plimbat în spațiul public și refuzul de a elimina animalul mort sau îngroparea acestuia în loc neautorizat* la moment nu stabilesc posibilitatea aplicării muncii neremunerate în folosul comunității aplicată persoanei fizice, fapt care considerăm necesar a-l reglementa pentru a spori caracterul preventiv dar și coercitiv al sancțiunii contravenționale.

Articolul 159 – Modificarea propusă la art. 159 din *Codul contravențional* constă în completarea acestuia cu un alineat nou, alin. (4¹), care va institui răspunderea contravențională pentru omisiunea de a lua măsuri privind protecția rețelilor de gaze naturale care are ca efect reducerea fiabilității furnizării de gaze naturale și/sau prin care sunt puse în pericol persoanele, bunurile ori mediul. În acest sens, *Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale* stabilesc măsurile necesare protecției rețelilor de gaze naturale de exemplu interdicțiile de la art. 79 din legea menționată.

Articolul 162 – Se propune a fi expus într-o redacție nouă, care va reglementa separat în funcție de forma de vinovăție (intenție sau neintenționat) provocarea unui deranjament în rețelele electrice cu tensiune până la 1000 de volți. Alin. (1) va reglementa forma intenționată, iar alin. (2) din art. 162 - forma neintenționată de vinovăție, pentru provocarea unui deranjament în rețelele electrice cu tensiune până la 1000 de volți.

Art. 162 la moment stabilește răspunderea contravențională pentru provocarea intenționată a unui deranjament în rețelele electrice cu tensiune până la 1000 de volți (la liniile aeriene, subterane și subacvatice de transport de energie electrică, la instalațiile de racord și de distribuție), având drept urmare o pană de curent în asigurarea consumatorilor cu energie electrică. Necesitatea operării unei astfel de modificări rezultă din pericolul social exercitat de obiectul material al contravenției - rețeaua electrică, acțiunile față de care sunt limitate prin lege și prevăzute expres de art. 62 din *Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică* și în *Regulamentul cu privire la protecția rețelilor electrice* aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 514/2002*. Respectiv, reieșind din pericolul pentru viață, sănătate și bunuri, sunt instituite obligații față de persoanele terțe, care urmează să manifeste un grad înalt de diligență, caracterizat prin respectarea zonelor de protecție, precum și prin abținerea de la

orice acțiuni, care ar avea contact direct cu rețelele electrice, sau care ar pune în pericol buna funcționare a acestora.

Corespunzător, în temeiul obligațiilor existente persoanele fizice și juridice urmează a fi sancționate inclusiv pentru crearea „din imprudenta a unui deranjament în rețelele electrice, în contextul în care acestea, chiar dacă nu își dădeau seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sau inacțiunilor sale, nu au prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor prejudiciabile, dar trebuiau și puteau să le prevadă.

Articolul 163 - Raționamentul expunerii dispoziției art. 163 din *Codul contravențional* în redacția propusă constă în faptul că, prevederile art. 62 din *Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică* și conform pct. 2 din *Regulamentul cu privire la protecția rețelelor electrice*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 514/2002*, care prevede termenii și noțiunile utilizate în Regulament, precum și distanța zonelor de protecție a liniilor electrice, reieșind din capacitatea și tensiunea, componența, modul de construire și locul de amplasare a lor. Astfel, din conținutul normelor citate supra reiese clar că ele poartă un caracter preventiv, prin care legiuitorul a dorit să preîntâmpine survenirea unor consecințe mult mai grave în rezultatul nerespectării prevederilor Regulamentului cu privire la protecția rețelelor electrice.

Luând în considerare gradul de pericol sporit și consecințele grave care pot surveni în rezultatul încălcării zonelor de protecție a rețelelor electrice, componența contravenției prevăzute de art. 163 din *Codul contravențional* trebuie să fie formală, adică să permită sancționarea persoanelor vinovate doar pentru încălcarea zonelor de protecție, stabilite prin pct. 2 din Regulamentul cu privire la protecția rețelelor electrice, care creează pericolul unei pene de curent, etc., fără să fie condiționată atragerea la răspunderea contravențională de survenirea consecințelor (crearea unei pene de curent și altor urmări prevăzute de articol).

Necesitatea operării modificării solicitate rezultă însăși din scopul legii contravenționale - prevenirea săvârșirii de noi contravenții sau fapte ilicite.

Cu toate acestea, prin norma existentă la moment, răspunderea contravențională poate surveni doar după cumularea unui șir de urmări prejudiciabile, care pot avea urmări grave (punerea în pericol a vieților omenești, soldată cu cauzarea leziunilor corporale sau decesul persoanelor, etc.) și de cele mai multe ori sunt greu de atins.

Suplimentar, prin formularea dispoziției art. 163 din *Codul contravențional* în redacția actuală practic devine inaplicabil Regulamentul cu privire la protecția rețelelor electrice, care nu produce efecte juridice pentru cei care îl încalcă. Or, aplicarea sancțiunii contravenționale pentru încălcarea prevederilor Regulamentului menționat, după cum am menționat supra este condiționată de survenirea consecințelor (dacă a condus la crearea unei pene de curent, la perturbarea funcționării normale a rețelelor electrice, la deteriorarea rețelelor electrice, la provocarea unor avarii, incendii, accidente, având drept urmare punerea în pericol a vieții oamenilor sau cauzarea de daune, etc.). fapt care este inadmisibil.

Articolul 165 – Una din modificările propuse la art. 165 constă în completarea articolului cu sintagma „și/sau la instalațiile operatorului aflate pe proprietatea consumatorului final”. Această propunere are drept scop, asigurarea unui mecanism de sancționare a consumatorilor finali, care nu asigură accesul nu doar la echipamentele de măsurare, dar și la instalațiile operatorilor, care se află pe proprietatea acestuia.

Aceste obligații sunt indicate expres în legile speciale, care la moment nu sunt acoperite de forța de constrângere a statului, cum ar fi: - art. 64 lit. e) din *Legea nr. 107/2016*

cu privire la energia electrică, care prevede că consumatorul final are obligația să asigure, în conformitate cu condițiile stipulate în Regulamentul privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale, acces personalului operatorului de sistem pentru controlul și pentru citirea indicațiilor echipamentului de măsurare, precum și pentru controlul, deservirea și reparația instalațiilor electrice care aparțin operatorului de sistem și sunt amplasate pe proprietatea consumatorului final; - art. 81 lit. f) din *Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale*, care prevede că consumatorul final are obligația să asigure, în conformitate cu condițiile stipulate în Regulamentul privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale, acces personalului operatorului de sistem pentru controlul și citirea indicațiilor echipamentului de măsurare, precum și pentru controlul, deservirea și reparația instalațiilor de gaze naturale ce aparțin operatorului de sistem și sunt amplasate pe proprietatea consumatorului final; - art. 37 alin. (2) lit. d) din *Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenării*, care prevede că consumatorul de energie termică este obligat să permită accesul distribuitorului la instalațiile sale de utilizare a energiei termice sau la echipamentele de măsurare aflate în folosința sa ori pe proprietatea sa pentru a verifica funcționarea și integritatea acestora, pentru a citi indicațiile echipamentului de măsurare sau pentru a deconecta instalațiile de utilizare a energiei termice în caz de neplata sau de avane.

Totodată, conform art. 83 alin. (1) lit. b) din *Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale*, consumatorul final poartă răspundere pentru nerespectarea obligațiilor ce îi revin în special în cazul refuzului nemotivat de a oferi acces la echipamentul de măsurare sau la instalațiile de gaze naturale ale operatorului de sistem, amplasate pe proprietatea consumatorului final.

Prevederi similare sunt indicate și la art. 66 alin. (1) lit. b) din *Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică*.

Un argument suplimentar în susținerea propunerii înaintate, ține de cazurile practice existente, în care operatorii sistemelor de distribuție sau furnizorii au necesitatea reală de a avea acces la locul de consum (în cazul suspiciunilor rezonabile privind existența consumului fraudulos, pentru a constata consumul de energie/gaze în alte scopuri decât cele casnice, pentru verificarea eventualelor scurgeri de gaze, etc.), dar nu dispun de pârghii coercitive efective, pentru determinarea consumatorilor să asigure accesul pe proprietatea sa, conform obligației prevăzute de lege.

O altă problemă care urmează a fi soluționată prin instituirea modificărilor propuse, ține de subiectul contravenției. În redacția actuală poate fi atras la răspundere contravențională doar consumatorul final, în timp ce legile speciale instituie obligații de a asigura acces la echipament și pentru operatorii de sistem (art. 82 lit. h) din *Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale* și art. 65 lit. h) din *Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică*), consumatorul final are dreptul să aibă acces la echipamentul de măsurare în cazul în care acesta este instalat pe proprietatea operatorului de sistem, să fie prezent la citirea indicațiilor, la controlul, verificarea și efectuarea constatării tehnico-științifice a echipamentului de măsurare.

Respectiv în cazul în care operatorul de sistem refuză să asigure acces consumatorului final la echipamentul de măsurare, nu există pârghii legale de a sancționa acțiunile titularului de licență. În acest context, prin modificările propuse, urmează a fi considerat ca subiect al contravenției prevăzute de art. 165 inclusiv și operatorul de sistem.

Articolul 167 - Expunerea normei respective în redacția propusă, este necesară și oportună, deoarece dispoziția art. 167 din *Codul contravențional* în redacția actuală se referă doar la cazurile de deteriorare a rețelelor termice sau a utilajelor acestora în timpul efectuării lucrărilor sau ca urmare a efectuării lucrărilor, adică din imprudență, în timp ce norma de la art. 167 din *Codul contravențional* nu cuprinde și cazurile, când rețelele termice sau utilajele acestora ar putea fi deteriorate ca urmare a unor acțiuni intenționate.

Articolul 169 - Necesitatea completării denumirii cu cuvintele „și la producerea, distribuția și/sau furnizarea energiei termice” este oportună și necesară din considerentul că în dispoziția art. 169 legiuitorul face trimitere la participanții care produc, distribuție și/sau furnizează energie termică. Completarea propusă doar va ajusta norma legală, astfel ca denumirea art.169 să fie adus în concordanță cu dispoziția acestuia.

O altă modificare propusă constă în completarea articolului cu litera q), care se referă la nerespectarea de către operatorii de sistem a prevederilor Regulamentului cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale, a Regulamentelor cu privire la calitatea serviciilor de transport Regulamentului cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, și de distribuție a energiei electrice, a gazelor naturale precum și a Regulamentului cu privire indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice și a Regulamentelor cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice Regulamentului cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

Modificarea propusă urmează să excludă situațiile de discriminare a întreprinderilor, a căror activitate este reglementată de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, în contextul în care toate acestea au obligații identice de asigurare a calității serviciilor prestate, însă la moment doar operatorul serviciului public de alimentare cu apă și canalizare este pasibil de răspundere contravențională pentru abaterile din acest sens.

Totodată, reieșind din caracterul public al serviciilor prestate, prin instituirea unui mecanism de atragere la răspundere contravențională pentru încălcarea Regulamentelor cu privire la indicatorii de calitate, se vor crea pârghii suplimentare pentru autoritatea de reglementare și control, în vederea sancționării și responsabilizării întreprinderilor energetice de a presta servicii la standardele prestabilite.

De asemenea, art. 169 se propune a fi completat cu litera s) care va reglementa încălcarea de către vânzătorii cu amănuntul a produselor petroliere principale și a gazului lichefiat, a prevederilor Metodologiei formării și aplicării prețurilor la produsele petroliere, la calcularea prețului de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale și a gazului lichefiat.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este obligată prin lege să monitorizeze respectarea Metodologiei formării și aplicării prețurilor la produsele petroliere de către vânzătorii cu amănuntul a produselor petroliere principale și ai gazului lichefiat, iar la depistarea încălcărilor - să constate contravenții și să încheie procese-verbale conform prevederilor *Codului contravențional*. Așadar, în lipsa unor sancțiuni contravenționale stabilite în *Codul contravențional* pentru asemenea încălcări, prevederile art. 8 alin. (1) lit. e) din *Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere* rămân a fi inaplicabile.

Articolul 171 – Modificarea art. 171 din *Codul contravențional* este necesară și oportună, deoarece dispoziția acestuia în redacția actuală se referă doar la cazurile de deteriorare a sistemului de alimentare cu apă și a sistemului de canalizare în timpul efectuării

lucrărilor sau ca urmare a acțiunilor intenționate, însă nu cuprind și cazurile, când deteriorarea sistemului de alimentare cu apă și a sistemului de canalizare are loc din imprudentă, în afara efectuării lucrărilor și în proporții care nu permit calificarea acțiunilor persoanelor vinovate conform art. 197 din *Cod penal*.

Suplimentar, expunerea dispoziției art. 171 din *Codul contravențional* în redacția solicitată este necesară și în scopul unificării în toate sectoarele a acțiunilor/inacțiunilor, care conform *Codului contravențional* se consideră contravenții, precum și a modului de tratare egală a subiecților care comit contravenții cu grad prejudiciabil similar.

Articolul 177 – Una din principalele modificări propuse prin prezentul proiect de lege constau în lărgirea sferei de aplicare a art. 177 din *Codul contravențional* și în domeniul respectării planurilor de urbanism. În acest sens, se modifică titlul art. 177 din *Codul contravențional*, alin. (1) se completează cu lit. a¹) care va constitui o încălcare a legislației și documentației de urbanism și de amenajare a teritoriului ale unităților administrativ-teritoriale prin neasigurarea accesului public la acestea.

În același context, se propune completarea art. 177 alin. (1) din *Codul contravențional* cu lit. o¹) care va institui sancțiunea contravențională pentru neafișarea panoului informativ la șantier sau necorespunderea acestuia cu prevederile actelor normative în domeniul construcțiilor, iar alin. (2) se propune a fi completat cu lit. b¹) care va stabili răspunderea contravențională pentru lipsa proiectului de organizare a executării lucrărilor de construcții, neîngrădirea șantierului de construcție, neconservarea șantierului de construcție conform proiectului, neconservarea construcțiilor avariate cu pericol de exploatare.

Articolul 179 - Dispoziția art. 179 din *Codul contravențional* se propune a fi modificată, având în vedere că conținutul acesteia nu corespunde actelor normative din domeniu. Astfel, urmează a fi exclus textul „fără licență eliberată în modul stabilit” deoarece activitățile din domeniul construcțiilor nu sunt supuse reglementării prin licențiere conform *Legii nr.160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător*.

Articolul 180 - Abrogarea alin. (6) din art. 180 din *Codul contravențional* intervine în situația în care neexecutarea obligațiilor contractuale de plată a serviciilor de deservire tehnică a blocului locativ, a plăților comunale sau de plată a chiriei reprezintă raporturi juridice civile, care se soluționează pe calea contencioasă dintre reclamant și pârât și în acest caz nu ar fi rațională intervenirea unei sancțiuni contravenționale.

Articolul 183 – Modificarea art. 183 din *Codul contravențional* prin excluderea cuvintelor „și a produselor farmaceutice de uz veterinar” din tot cuprinsul articolului, are drept scop evitarea paralelismului juridic care la moment se creează cu prevederile art. 196¹ din *Codul contravențional*. În acest sens, art. 183 rămâne a fi baza juridică pentru sancționarea faptelor ce constituie contravenții în domeniul desfășurării activității cu produse de uz fitosanitare, a fertilizanților, iar activitatea economică în domeniul medicamentelor de uz veterinar este prevăzută deja în exclusivitate de art. 196¹ din *Codul contravențional*.

Menționăm că, *Legea nr. 119/2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar* utilizează noțiunea de *medicamente de uz veterinar* și nu cea de *produs farmaceutic de uz veterinar* cum este în legea contravențională.

Articolul 196 – Printre modificările de substanță ale art. 196 se evidențiază cea de la alin. (4), care constă în substituirea instituției responsabile de publicarea listei bolilor epizootice declarate oficial și anume de acest lucru va fi responsabilă Agenția Națională

pentru Siguranța Alimentelor, care are un mandat mai specific în cazul gestionării acestor tipuri de boli și nu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

De asemenea, la art. 196 se modifică dispoziția alin. (13) care va consta în desfășurarea activităților de producere, depozitare, distribuție, comercializare și transport a hranei pentru animale în lipsa autorizației autorității competente și/sau cu încălcarea normelor sanitar-veterinare și/sau fără documente care să ateste calitatea, întrucât aceste activități la moment nu sunt sancționate de *Codul contravențional*. Menționăm că, Nomenclatorul actelor permissive este adoptat prin *Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător*.

În același context, art. 196 se completează cu două alineate noi și anume alin. (14) și (15), care vor reglementa sancțiunile pentru producerea furajelor medicamentate prin utilizarea altor produse sau substanțe în afara premixurilor medicamentate ori utilizarea acestor furaje cu încălcarea legislației și pentru desfășurarea activităților în domeniul alimentar supuse înregistrării oficiale pentru siguranța alimentelor în lipsa certificatului de înregistrare oficială pentru siguranța alimentelor.

Subliniem că, toate modificările operate la acest articol au fost făcute în concordanță cu prevederile *Legii nr. 119/2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar*.

Articolul 196¹ – Principala modificare a art. 196¹, constă în prevederea în exclusivitate a faptelor ce constituie contravenții în domeniul farmaceutic veterinar, fiind preluate unele din prevederile art. 183 a cărui modificare a fost descrisă *supra*.

Completarea articolului cu două alineate noi este de asemenea importantă a o menționa. În acest sens, alin. (10) va institui sancțiunea contravențională pentru reambalarea medicamentelor de uz veterinar în afara unităților de fabricație a medicamentelor de uz veterinar și fără autorizația/permisiunea producătorului acestora, astfel încât încălcarea normelor sanitare necesare a fi respectate în procesul de reambalare a medicamentelor să fie pasibilă de răspundere contravențională. Și introducerea pe teritoriul țării, fabricarea, distribuirea, comercializarea cu amănuntul și utilizarea medicamentelor de uz veterinar neînregistrate va fi de asemenea sancționată contravențional (alin. (11)).

Aceste reglementări în baza cărora se propune modificarea *Codului contravențional* se regăsesc în *Legea nr. 119/2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar*.

Articolul 224 – Potrivit reglementărilor de la pct. 14 lit. e) din *Regulamentul circulației rutiere* aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 357/2009* conducătorului de vehicul îi este interzisă intrarea pe drumurile publice modernizate cu vehicule care au pe roți sau în caroserie noroi, materiale de construcție etc., ce se depun pe carosabil, sau cu vehicule din care se scurg produse petroliere. Menționăm că, această prevedere la moment există în *Codul contravențional* la art. 228 alin. (8), însă pentru o mai bună distribuție a obiectului juridic pe care îl are prezenta faptă contravențională se propune integrarea acesteia în prevederile art. 224 din *Codul contravențional*. Totodată, proiectul își propune responsabilizarea șoferilor care ies de pe teritoriul unui șantier de construcție fără spălarea în prealabil a roților vehiculului dacă pe acestea sunt depuse materiale de construcții sau noroi ce s-ar putea depune de carosabil și a persoanelor juridice care nu asigură executarea acestor obligații.

Articolul 228 și 235¹ - În conformitate cu prevederile pct.122 sbp. 6) lit. m) al *Regulamentului circulației rutiere*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 357/2009*, este interzisă exploatarea vehiculelor în cazurile în care sunt depistate devieri de la normativele

tehnice și ecologice, a autovehiculul utilat cu sistem de alimentare cu gaze este expirat termenul de testare periodică a rezervoarelor pentru gaze sau numărul acestora nu corespunde prevederilor normelor tehnice.

Astfel, în scopul atragerii la răspundere a conducătorului pentru încălcarea prevederii în cauză, se propune instituirea la art. 228 a temeiului de tragere la răspundere contravențională pentru exploatarea vehiculului utilat cu sistem de alimentare cu gaze la care este expirat termenul de testare periodică a rezervoarelor pentru gaze. Menționăm că, aceste prevederi au scopul general de sporire a siguranței traficului rutier și prezintă importanță pentru viața și sănătatea tuturor participanților la trafic.

Punctele 82 și 83 din Regulamentul circulației rutiere prevăd reguli speciale de transportare a copiilor sub vârsta de 12 ani. Copiii cu vârsta de până la 12 ani pot fi transportați doar în autoturismul care este utilat cu sistem de reținere (sau cu alte mijloace de adaptare: pernă specială, scaun de înălțare, care acordă posibilități de aplicare a centurilor de siguranță standard) a copiilor. Este interzisă transportarea pe șaua din spate a motocicletei cu sau fără ataș, precum și în atașul acesteia a copiilor care au vârsta mai mică de 12 ani, de asemenea a oricărei alte persoane, dacă motocicleta nu este utilată în spate cu șa, mâner de susținere și sprijin pentru picioare, transportarea copiilor cu vârsta de până la 12 ani pe bancheta din față a autoturismului, precum și pe bancheta din față din dreapta a microbuzului sau autobuzului. Având în vedere regulile enunțate mai sus, se propune substituirea de la art. 235¹ din *Codul contravențional* a cifrei 7 cu 12 pentru a respecta prevederile Regulamentului circulației rutiere.

Articolul 231 - La moment legislația contravențională nu sancționează conducerea vehiculului de către o persoană care a fost privată de dreptul de a conduce mijloace de transport, unica sancțiune în acest domeniu fiind stabilită de art. 264¹ alin. (4) din *Codul penal*. Potrivit legislației în vigoare, se pedepsește fapta conducătorului de vehicul a cărui drept de conducere a mijloacelor de transport a fost privat și săvârșește una din infracțiunile de la art. 264¹ din *Codul penal*. Printre acestea enumerăm, conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de substanțe stupefiante și/sau de alte substanțe cu efecte similar, predarea cu bună știință a conducerii mijlocului de transport către o persoană care se află în stare de ebrietate, dacă această acțiune a provocat urmările indicate la art. 264 din același cod.

De asemenea, conform prevederilor art. 316 alin. (2) din *Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004* „Executarea sancțiunii privării de dreptul de a conduce vehicule și privării de dreptul de deținere sau port și folosire a armei se asigură de către organul de poliție în a cărui rază teritorială își are domiciliul contravenientul”. În acest sens, se propune instituirea răspunderii contravenționale pentru fapta de conducere a mijlocului de transport în timp ce persoana este privată de acest drept.

Articolul 231² – Una din prevederile prezentului proiectului de lege constă în completarea Codului contravențional cu un nou articol a cărui obiect de reglementare îl constituie sancționarea contravențională a încălcării regulilor de efectuare a instruirii practice a candidaților în conducători de autovehicule pe drumurile publice. Menționăm că, potrivit Legii nr. 131/2007 privind siguranța traficului rutier (în continuare – *Legea nr. 131/2007*) terenurile de instruire în conducerea mijloacelor de transport trebuie să corespundă rigorilor stabilite de anexa legii menționate. De asemenea, fiecare itinerar pentru efectuarea instruirii practice a conducătorilor de autovehicule trebuie să fie coordonat în prealabil de poliție în

baza art. 7 lit. i) din *Legea nr. 131/2007*. În aceeași ordine de idei, efectuarea instruirii practice în conducerea autovehiculelor pe drumurile publice ține de competența persoanelor atestate profesional în condițiile art. 29-31 din *Legea nr. 131/2007*.

Articolul 234 – Sancțiunea contravențională sub formă de amendă de la art. 234 din *Codul contravențional* urmează a fi majorată, întrucât aceasta la moment este inefficientă și nu reprezintă un caracter suficient de disuasiv pentru responsabilizarea tuturor conducătorilor mijloacelor de transport. Subliniem că, în jurisprudența *Curții europene* prezumția de nevinovăție este strâns legată de dreptul de a nu se autoincrimina (Heaney și McGuinness împotriva Irlandei, pct. 40). Obligația proprietarilor de vehicule de a identifica șoferul la momentul săvârșirii unei infracțiuni rutiere nu este incompatibilă cu art. 6 din Convenție [O'Halloran și Francis împotriva Regatului Unit (MC)].

Articolele 246, 247, 249¹, 250, 255 – Propunerile de modificare a articolelor în discuție sun relevante în contextul în care prin *Legea nr. 185/2017 pentru modificare și completarea unor acte legislative* (în continuare - *Legea nr. 185/2017*), Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (în continuare - *ANRCETI*) i-au fost atribuite competențe suplimentare în domeniul supravegherii pieței în ceea ce privește comercializarea produselor nealimentare - comercializarea echipamentelor radio, conformitatea echipamentelor radio puse la dispoziția consumatorilor (utilizatorilor) cu cerințele reglementărilor tehnice (*Legea nr. 7/2016 privind supravegherea pieței în ceea ce privește comercializarea produselor nealimentare*).

Prin *Legea nr. 185/2017* au fost abrogate *Legea privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător nr. 451/2001* și art. 20 din *Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat*. Astfel, deoarece *ANRCETI* nu mai eliberează licențe pentru „serviciile de creare, implementare și de asigurare a funcționării sistemelor informaționale automatizate de importanță statală, inclusiv a produselor program” s-au propus modificările de rigoare la *Codul contravențional*.

De asemenea, art. 249¹ din *Codul contravențional* se propune a fi completat cu noi componente de contravenție, care se referă la încălcarea prevederilor *Legii nr. 28/2016 privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice* (în continuare - *Legea nr. 28/2016*). Potrivit legii nominalizate, titularul dreptului de proprietate sau de administrare, sau concesionarul, sau locatarul ori titularul unui alt drept de folosință nu are dreptul de a refuza accesul persoanelor împuternicite de furnizorii de rețele publice de comunicații electronice să efectueze lucrări de acces pe proprietăți sau să desfășoare activități de studiu ori de proiectare în vederea efectuării acestor lucrări din prezentul articol în cazul în care acesta se realizează în condițiile stabilite printr-un contract încheiat sau prin decizia Agenției ori prin hotărârea judecătorească definitivă și irevocabilă. Trebuie să menționăm că potrivit art. 13 alin. (5) din *Legea nr. 28/2016* „[d]reptul de acces sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice poate fi refuzat doar în cazuri obiective și temeinic justificate, prevăzute la art. 10 alin. (9). Motivele care au determinat respingerea cererii sînt comunicate solicitantului în formă scrisă.”

De asemenea, în scopul respectării prevederilor art. 9 alin. (2) din aceeași lege, „[t]arifele maxime pentru dreptul de acces pe proprietățile publice și/sau de utilizare partajată a infrastructurii fizice, menționate la alin. (1), se stabilesc în baza unei metodologii de calcul elaborate de către Agenție, supusă consultării publice și aprobată de Guvern.” se

propune completarea *Codului contravențional* în acest sens, pentru impunerea unor tarife ce depășesc aceste maxime.

Articolul 250² - Modificările respective au ca scop protejarea drepturilor utilizatorilor finali ale serviciilor de acces la Internet și sunt propuse în contextul transpunerii prevederilor Regulamentului (UE) nr.2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 de stabilire a unor măsuri privind accesul la internetul deschis și de modificare a Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile electronice de comunicații și a Regulamentului (UE) nr.531/2012 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii [transpun art. 6 „Sanctiuni” din Regulament], în conformitate cu Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană în perioada 2017–2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472/2016. Deoarece prin Legea nr.245/2020 pentru modificarea Legii comunicațiilor electronice nr.241/2007 a fost transpus Regulamentul (UE) nr.2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015, se impune modificarea *Codului contravențional* și includerea noului articol propus.

Articolul 259² - Proiectul de lege propune *inter alia* completarea *Codului contravențional* cu un nou articol care să reglementeze împiedicarea activității Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației. Împiedicarea activității Agenției constă în următoarele modalități: refuzul neîntemeiat de a oferi informații sau documente solicitate de Agenție, prezentarea intenționată unor informații neautentice sau incomplete, neprezentarea în termenul stabilit de lege a informațiilor și a documentelor solicitate dar și împiedicarea accesului în încăperile sau pe teritoriul amplasării sistemelor de comunicații electronice personalului Agenției abilitat cu funcții de control. Contravenții similare sunt stabilite de Cod și la art. 71² *Împiedicarea activității Consiliului pentru prevenirea și eliminare a discriminării și asigurarea egalității*, art. 74² *Refuzul de a furniza informații sau împiedicarea accesului personalului Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal*, art. 330 *Refuzul, neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor prevăzute de lege de către respondenți privind prezentarea datelor statistice, neprezentarea la timp a datelor statistice sau prezentarea de date statistice eronate*, art. 330¹ *Împiedicarea activității legitime a Consiliului Concurenței*.

Articolul 266 – Prin prezentul proiect de lege se propune modificarea alin. (2) din art. 266, întrucât este necesară ajustarea prevederilor *Codului contravențional* la prevederile art.4 alin.(5), art.10 alin.(2) lit. b), art.17 alin.(1) din *Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală* și art. 4 alin. (2), art. 16 alin. (1), art.22-24 din *Legea nr. nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală*.

Propunerea respectivă, este inițiată ca urmare a modificării alin. (2) art.266 din *Codul contravențional* prin *Legea nr. 295/2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative*, completare/prevedere ce contravine legislației prin care se încalcă principiul nediscriminării în aplicarea sancțiunilor contravenționale față de aceeași subiecți ai sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală.

Astfel, actualele prevederi ale alin. (2) art. 266 conține componente ce ar permite sancționarea contravențională numai a persoanelor fizice înregistrate, altele decât cele înregistrate de către organul înregistrării de stat, de către notarii publici, avocații, executorii

judecătorești, mediatorii, administratorii autorizați, interpreții și/sau traducătorii autorizați. Astfel, în condițiile prevederilor respective, sunt sancționați pentru neachitarea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (AOAM) doar fondatorii de gospodării țărănești și mediatorii, notarii, avocații, executorii judecătorești, experții judiciari care activează în cadrul unui birou de expertiză judiciară, interpreții, traducătorii și administratorii autorizați, indiferent de forma juridică de organizare a activității, neangajați, care au obținut atestat, licență sau autorizație în modul stabilit de lege.

Or, în prevederile Codului contravențional nu pot fi reglementate norme ce intră în contradicție cu prevederile art.4 alin.(5), art.10 alin.(2) lit. b), art.17 alin.(1) din Legea nr.1585/1998 și art.4 alin.(2), art.16 alin.(1), art.22-24 din Legea nr.1593/2002, prevederi ce constituie temeiul legal de aplicare a contravențiilor categoriilor respective de persoane.

În acest context și în vederea asigurării unei abordări similare tuturor plătitorilor primelor de AOAM în sumă fixă prevăzute în anexa nr.2 la Legea nr.1593/2002, considerăm necesară modificarea normei analizate.

Articolul 269 – Modificările propuse la art. 269 din *Codul contravențional* au scopul de a oferi o protecție în plus consumatorului de produse alimentare prin informarea corectă a acestuia despre produsele alimentare care îi sunt oferite. În acest context, în vederea respectării cerințelor minime de protecție a drepturilor consumatorului stabilite prin *Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorului* noua redacție a art. 269 din *Codul contravențional* va reglementa încălcările cerințelor privind producerea, depozitarea, plasarea pe piață și comercializarea produselor alimentare, precum și sancțiunile pentru acestea.

În acest sens, producerea, importul, depozitarea, plasarea pe piață sau comercializarea produselor, prestarea serviciilor cu încălcarea cerințelor esențiale (cerințe privind asigurarea inofensivității produselor și serviciilor pentru viața și sănătatea oamenilor) și/sau cu încălcarea cerințelor privind protecția intereselor consumatorilor: informația cu privire la denumirea produsului alimentar, lista ingredientelor, orice ingredient sau adjuvant tehnologic sau substanță care provoacă alergii sau intoleranță, utilizat la fabricarea sau prepararea unui produs alimentar și încă prezent în produsul finit, cantitatea de anumite ingrediente sau categorii de ingrediente, cantitatea netă de produs alimentar, informații referitoare la valabilitatea produsului alimentar: data-limită de consum ori data durabilității minime sau data fabricării și termenul de valabilitate, condițiile speciale de păstrare și/sau condițiile de utilizare, numele sau denumirea comercială și adresa operatorului din domeniul alimentar, țara de origine sau locul de proveniență pentru anumite categorii de produse, instrucțiuni de utilizare, în cazul în care omiterea lor ar îngreuna utilizarea corectă a produsului alimentar, declarația nutrițională, mențiunea privind identificarea lotului dar și plasarea pe piață a produselor alimentare perisabile fără indicarea datei-limită de consum ori data durabilității minime sau datei fabricării și termenului de valabilitate sau după plasarea pe piață a produselor perisabile după expirarea datei-limite de consum sau a termenului de valabilitate vor fi pasibile de sancțiune contravențională.

Articolele 284 și 285 – Modificările propuse la aceste două articole au loc în contextul promovării de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative, înregistrat la Cancelaria de Stat cu nr. unic 155/MADRM/2019. Proiectul promovat de MADRM prevede modificarea *Legii nr. 1100/2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice cu*

scopul de a exclude concurența neloială în domeniul produselor alcoolice și de a asigura transparența și trasabilitatea în activitatea sectorului alcoolului etilic și al producției alcoolice.

Modificările în cauză, impun și modificarea *Codului contravențional*, astfel că la art. 284 se propune a fi abrogate alin. (5) și (11), iar la art. 285 alin. (2) se propune a completa componența de contravenție în scopul lărgirii spectrului de acte normative care stabilesc obligativitatea prezentării declarațiilor vitivinicole. Cum ar fi, prezentarea declarațiilor de fabricare și/sau de circulație a alcoolului etilic și a producției alcoolice, deoarece prezentarea acestora este de o importanță deosebită pentru elaborarea prognozelor de dezvoltare a sectoarelor, pentru activitatea organelor implicate în efectuarea controlului de stat dar și pentru o evidență mai corectă a consumului de producție alcoolică pe piața internă.

Articolul 295 – Modificarea art. 295 din *Codul contravențional* are loc în contextul în care *Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017* (în continuare – *Legea nr. 287/2017*) a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2019 și reieșind din necesitatea actualizării tipurilor de încălcări a regulilor de organizare și de ținere a contabilității, de întocmire și prezentare a situațiilor financiare care se cuprind în art. 295, se impune modificare acestui articol. *Legea contabilității și raportării financiare* stabilește cadrul normativ de bază, principiile și cerințele generale și mecanismul de reglementare în domeniul contabilității și raportării financiare în Republica Moldova.

Astfel, în baza art. 18 din *Legea nr. 287/2017* entitatea are obligația de a ține contabilitatea și de a întocmi situațiile financiare în modul prevăzut de lege, de standardele de contabilitate și de alte acte normative aprobate în conformitate cu art. 8 alin. (1) lit. b) din *Legea nr. 287/2017*.

De asemenea, răspunderea pentru ținerea contabilității și raportarea financiară revine conducătorului/administratorului/directorului/fondatorului/persoanei fizice, cu stabilirea obligațiilor și drepturilor acestora. În conformitate cu art. 34 din *Legea nr. 287/2017* entitățile și persoanele care încalcă prevederile legii poartă răspundere disciplinară, civilă, contravențională și/sau penală, conform legislației în vigoare.

Articolul 313¹ și 313⁷ – Modificarea art. 313¹ din *Codul contravențional* se propune în contextul în care noțiunea de protecționism deja nu mai este utilizată în *Legea integrității nr. 82/2017*, aceasta fiind substituită cu noțiunea de favoritism. Potrivit *Legii integrității nr. 82/2017* favoritismul reprezintă sprijinul acordat în exercițiul funcțiunii de către agentul public persoanelor fizice sau juridice la soluționarea problemelor acestora, indiferent de motive, care nu este prevăzut de actele normative și care nu întrunește elementele unui conflict de interese sau elementele unei infracțiuni.

De asemenea, în contextul în care potrivit art. 46 alin. (2) lit. a) din aceeași lege, neluarea măsurilor de asigurare a integrității în cadrul entităților publice constituie o contravenție se propune completarea *Codului contravențional* cu un nou articol – 313⁷. Noul articol propus în *Codul contravențional* este o normă de trimitere la prevederile *Legii integrității nr. 82/2017*.

Articolul 313⁴ - Modificarea sancțiunii art. 313⁴ din *Codul contravențional* constă în excluderea sancțiunii complementare de privare a dreptului de a desfășura o anumită activitate sau de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică. Modificarea în cauză rezidă din concurența de norme creată de prevederile art. 23 alin. (6) din *Legea nr. 133/2016 privind declararea averilor și intereselor personale*. Articolul menționat prevede că

subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție ca urmare a constatării stării de incompatibilitate nesoluționate, nedeclararea și nesoluționarea conflictului de interese sau constatarea prin hotărâre judecătorească a averii nejustificate *este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său*. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului. Respectiv, în vederea determinării modului de coroborare a normelor contravenționale și ale *Legii nr. 133/2016* și respectarea principiului *ne bis in idem* se propune excluderea acestei sancțiuni complementare pentru contravenția de la art. 313⁴ din *Codul contravențional*.

Articolul 314¹ - Referitor la modificările propuse la acest articol, atragem atenția asupra faptului că, reglementările legale actuale nu acoperă pe deplin toate aspectele privind protecția avertizorilor de integritate. Un prim aspect, ține de persoana și statutul avertizorului de integritate și aici trebuie de specificat faptul că protecția avertizorului de integritate nu se răsfrânge exclusiv asupra funcționarilor publici ci și asupra tuturor persoanelor ce au statut de angajat (inclusiv și din sectorul privat). Art. 13 din *Legea nr. 122/2018 privind avertizorii de integritate*, prevede expres „[a]ngajatul care, în legătură cu avertizarea de integritate pe care a făcut-o, este supus răzbunării (prin acțiuni, inacțiuni sau amenințări) din partea angajatorului sau a unei alte persoane din cadrul entității publice sau private în care activează este în drept să solicite protecție”. Mai mult ca atât art. 3 din legea sus-citată stabilește că „avertizor de integritate – angajat care face o avertizare de integritate; [...] angajat – persoană fizică care: a) are sau a avut în ultimele 12 luni calitate de salariat, în sensul legislației muncii, în raport cu un angajator; b) are sau a avut în ultimele 12 luni calitate de stagiar sau voluntar în raport cu un angajator; c) are sau a avut în ultimele 12 luni raporturi juridice contractuale, civile cu un angajator”. Drept urmare, considerăm că legislația națională trebuie să ofere mecanisme de protecție egale tuturor angajaților (avertizori de integritate), fără excepții.

Un alt aspect, ce riscă să rămână fără o acoperire legală ține de „răzbunarea împotriva avertizorului de integritate”. Astfel, faptele de răzbunare pot fi realizate nu doar de către persoanele direct responsabile de asigurarea protecției avertizorului de integritate (angajator/conducător), dar și de alte persoane terțe (în legătură cu avertizarea depusă). În acest sens, legislația națională trebuie să asigure măsuri adecvate pentru orice formă de răzbunare ce pot fi realizate asupra avertizorului.

Articolul 315 – Prevederile art. 315 din *Codul contravențional* vor reglementa atât luarea de recompensă nelegitimă, cât și oferirea unei astfel de recompense. Modificarea propusă se impune în primul rând cu scopul de a diminua și eradica fenomenul taxelor informale din domeniul învățământului. Potrivit prevederilor din art. 35 alin. (4) din *Constituția Republicii Moldova* învățământul este gratuit. Totuși, o problemă importantă în societate rămân a fi taxele informale, adică taxele de înmatriculare în instituțiile de învățământ cu finanțare de la bugetul de stat; plățile achitate în fondul clasei; în fondul instituției de învățământ; asigurarea cu manuale de alternativă; prestarea serviciilor educaționale suplimentare la programele de studii; consultații academice; efectuarea lucrărilor de reparație, amenajare și dotarea instituțiilor de învățământ; organizarea activităților extrașcolare etc., sau acceptarea altor beneficii din partea elevilor și familiilor

acestora. Aceste plăți au diferite cuanțumuri și frecvențe, deși nu sunt reglementate în legislația națională.

Astfel, în lipsa unui cadru juridic și administrativ eficient, colectarea acestor plăți informale este o activitate ilegală și reprezintă un impediment în asigurarea accesului liber la educație a persoanelor cu un buget redus, deși acest drept este reglementat de *Constituție*. Practicile de colectare a taxelor informale creează probleme de ordin etic, moral și legal, generând conflicte de interese în procesul de evaluare a performanțelor școlare. Acceptarea cadourilor, suplimentelor salariale și a altor beneficii, determină apariția sentimentului de obligație și de constrângere morală a profesorilor față de copiii, părinții cărora achită asemenea beneficii. Astfel, profesorii ajungând în situații de conflict de interese sau sunt în dificultate atunci când urmează să aprecieze obiectiv rezultatele elevilor. Afectarea procesului de evaluare și notare corespunzătoare a elevilor, prin plățile efectuate de părinți, poate avea mai multe efecte adverse.

Articolul 326 – Modificarea art. 326 din *Codul contravențional* vine în contextul în care odată cu modificarea substanțială a *Codului civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002* prin adoptarea de către Parlament a *Legii nr. 133/2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative*. Astfel, odată cu intrarea în vigoare a noilor prevederi civile, contractele de investiții în construcție au fost substituite cu contractele de vânzare-cumpărare a bunului în construcție, ceea ce impune și modificarea alin. (1¹) art. 326 din *Codul contravențional*. De asemenea, potrivit art. 1293 alin. (4) din *Codul civil*, arendașul are obligația înregistrării arendei terenurilor agricole care au fost arendate pe un termen de până la 5 ani inclusiv. Înregistrarea se efectuează la primăria localității în a cărei rază teritorială se află terenul arendat. Înregistrarea în registrul deținut de primărie se face în conformitate cu art. 1294 din *Codul civil*. Pentru nenotarea arendei terenurilor agricole pentru mai mult de 5 ani în Registrul bunurilor imobile sancțiunea poartă un caracter civil și anume inopozabilitatea contractului față de persoanele terțe.

Articolul 327 - Majorarea sancțiunii pentru comiterea contravenției prevăzute de art. 327 *Cod contravențional* *Încălcarea termenelor de prezentare a dărilor de seamă Agenției Rezerve Materiale* se impune datorită faptului, că pedeapsa prevăzută la moment nu atinge scopurile propuse de art. 2 *Cod contravențional*, și anume prevenirea comiterii unor noi fapte contravenționale. În așa mod, aplicarea față de un agent economic a unei sancțiuni contravenționale sub formă de amendă în mărime de 100 lei, nu atinge scopul scontat de a disciplina contravenientul și de a preveni comiterea de acesta a unor contravenții similare, deoarece sancțiunea dată, este una mult prea blândă și nu corespunde stării de fapt și situației economico-financiare la etapa actuală.

Articolul 330 – Sancțiunea de la art. 330 din *Codul contravențional* se propune a fi modificată în sensul majorării acesteia întrucât mărimea amenzii actuale creează premise pentru agenți economici de a se eschiva de la prezentarea obligatorie a datelor statistice, sau prezentarea necalitativă sau în volum incomplet. Mai mult ca atât, posibilitatea achitării amenzilor în decurs de 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei, în mărime de 50% (de la 300 lei până la 1050 lei) reduce și mai mult plafonul formal al acestor amenzi. Astfel, Biroul Național de Statistică nu are suficiente pârghii pentru a ridica și îmbunătăți disciplina de raportare statistică.

Conform practicilor străine ale oficiilor de statistică, Biroul Național de Statistică aplică sancțiuni pentru încălcarea disciplinei de raportare statistică în cazuri extrem de rar și

aplică doar asupra acelor întreprinderi care încalcă flagrant și continuu disciplina de raportare statistică și doar după câteva sesizări ale Biroul Național de Statistică în adresa întreprinderii. Astfel, actualmente mărimea amenzilor pentru încălcarea disciplinei de raportare statistică în Republica Moldova sunt cele mai mici față de țările din regine (cu titlu de informare limitele maxime ale amenzilor: Republica Moldova – 2,7 mii MDL; România – 100 mii RON, echivalent 410 mii MDL; Federația Rusă – 150 mii ruble rusești, echivalent – 42 mii MDL; Belarus – 100 unități convenționale, echivalent 22 mii MDL). Astfel, majorarea mărimii amenzilor și aplicarea acestora nu are un caracter frecvent, nu constituie un element al acumulării mijloacelor bănești la bugetul național, ci este un element exclusiv de ridicare a disciplinei de raportare statistică și financiară.

Articolul 344 – Modificarea propusă la alin. (3) lit. a) constă în aplicarea efectivă a dreptului consumatorului de a i se prezenta registrul de reclamații și soluționarea reclamației depuse în termenele stabilite de lege. În acest context, refuzul nejustificat de a prezenta (înmâna) registrul de reclamații, nesoluționarea petiției în termenii stabiliți de legislație se propune a fi supus răspunderii contravenționale. Aceste obligații sunt stabilite de Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.

Articolul 351 - Abrogarea art. 351 din *Codul contravențional* propusă de prezentul proiect de lege, intervine în contextul *Hotărârii Curții Constituționale nr. 17/2018 pentru controlul constituționalității unor prevederi referitoare la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova și a art. 4 alin. (1) din Codul jurisdicției constituționale*, atunci când Curtea Constituțională a constatat desuetudinea Legii nr. 3465/1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul RSS Moldovenești. Curtea Constituțională a declarat în Hotărârea sa nr. 17/2018 că:

„35. Toate aceste considerente au motivat Curtea să constate caracterul desuet și inutil al Legii cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești. Pe de o parte, nu dispozițiile sale produc efecte, ci dispozițiile legilor speciale ulterioare. Pe de altă parte, comunitatea din Republica Moldova trăiește într-un alt stat, unul nou, de drept, democratic și independent, în care rațiunile de moment ale Legii cu privire la funcționarea limbilor vorbite nu-și mai au rostul. Curtea a subliniat că, potrivit articolului 74 alin. (1) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, efectul constatării desuetudinii unei legi presupune încetarea acțiunii sale, tot așa cum se întâmplă în cazul abrogării ei. În consecință, Curtea a declarat inadmisibil capătul de sesizare care avea ca obiect prevederile din această Lege.”

De asemenea, trebuie să menționăm și faptul că prevederea art. 351 din *Codul contravențional* a fost în vizorul Curții Constituționale după adoptarea de către Curte a *Hotărârii din 2018*. Astfel prin *Decizia de inadmisibilitate a sesizării nr. 2g/2020 privind excepția de neconstituționalitate a prevederilor articolului 351 din Codul contravențional*, Curtea statua că:

„19. Având în vedere cele menționate supra, Curtea constată că prin desuetudinea Legii cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești dispozițiile articolului 351 din *Codul contravențional* sunt lipsite de efecte juridice (a se vedea, mutatis mutandis, DCC nr. 10 din 3 februarie 2020, § 25).”

Reținem că art. 351 din *Codul contravențional* prevede sancționarea funcționarilor din cadrul autorităților publice pentru nerespectarea Legii nr. 3465 din 1 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Moldova. Reieșind din toate argumentele aduse mai sus, abrogarea art. 351 din *Codul contravențional* este o soluție rațională și necesară.

Articolul 336 și 353 – Modificările propuse la articolul în discuție largesc spectrul activităților prevăzute la art. 353 din *Codul contravențional* ocrotite de legea contravențională în exercițiul cărora funcționarii publici pot fi protejați, prin completarea acestora cu funcțiile de asigurare și restabilire a ordinii publice, siguranța circulației rutiere, executarea hotărârilor instanței judecată și a documentelor executorii, deoarece exercițiul funcției este o categorie mai largă decât este prevăzută la moment, fiind reglementat de alte acte normative, și care nu se regăsesc în versiunea în vigoare a normei contravenționale. În cazul ultragierii persoanei – colaborator al organelor de ocrotire a normelor de drept se pune accent nu pe persoană în sine dar pe sfera de activitate în care acesta este implicat și cu un impact social major: ordinea publică, securitatea circulației rutiere, executarea hotărârilor instanței de judecată, securitatea statului etc. În plus domeniile respective de aplicabilitate a normei de la art. 353 s-au dovedit a fi din practică, cele mai des încălcate. Respectiv pentru asigurarea coerenței dintre aceste două contravenții cea de la art. 336 *Nesubordonarea cu rea-voință dispoziției sau cererii legitime a colaboratorului organelor de ocrotire a normelor de drept* și art. 353 *Ultragiarea colaboratorului organelor de ocrotire a normelor de drept, opunerea de rezistență* se propune largirea spectrului de aplicare a acestor contravenții și asupra domeniului de asigurare a siguranței circulației rutiere dar și executare a hotărârilor instanței de judecată și a documentelor executorii în sensul art. 11 din *Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443/2004*. Având în vedere, faptul că ultragiarea colaboratorilor organelor de drept este un fenomen deja des întâlnit, anume în cadrul acțiunilor agenților de circulație de a asigura siguranța circulației rutiere, dat fiind specificul contravențiilor dar și multitudinea de reacții care vin din partea contravenienților se impune stabilirea unei protecții suplimentare a modului de funcționare a legii prin disciplinarea destinatarilor legii contravenționale.

Nu în ultimul rând **art. 336** din același cod se propune a fi completat cu un nou alineat, care să sancționeze aplicarea violenței sau amenințării de orice fel cu aplicarea violenței față de angajații organelor de drept, care se află în exercițiul funcției și solicită executarea dispozițiilor legale în temeiul art. 336. Amenințarea de orice fel, trebuie înțelasă că făptuitorul va efectua acțiuni de natură să inducă temere, care pune în situație subiecții asupra cărora este îndreptată amenințare de a nu mai avea resursele psihice necesare pentru a rezista constrângerii. Amenințarea trebuie să aibă un caracter real și imediat. Ea se poate realiza pe cale verbală, în scris, prin gesturi, prin atitudini, prin acțiuni concludente etc.

Având în vedere cazurile tot mai frecventate cu care se confruntă în special angajații MAI în exercițiul funcției, în care unele persoane manifestă un comportament neadecvat, agresiv și social periculos modificarea art. 336 din cod o considerăm a fi justificată, iar sancțiunea propusă, inclusiv arestul contravențional destul de disuasivă.

Articolul 355¹ – Prezentul proiect de lege propune completarea Codului contravențional cu un nou articol, care va reglementa componența de contravenție și anume cerșitul însoțit de simularea unei dizabilități. În această ordine de idei, fapta persoanei care, simulând o dizabilitate fizică sau psihică, apelează la mila publicului, cerând ajutor material va fi pasibilă de răspundere contravențională prin aplicarea amenzii de la 6 la 30 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 60 de ore.

Modificarea propusă este necesară, întrucât potrivit legislației Republicii Moldova, cerșetoria nu este pedepsită, fiind prevăzută numai răspunderea penală pentru organizarea acestei activități (art. 302 din *Codul penal*). În aparență, faptul simulării unei dizabilități

fizice sau psihice pentru a facilita cerșitul ar putea fi calificată în baza art. 106 din *Codul contravențional* „Cauzarea de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere”, însă *de facto*, această prevedere este inaplicabilă, reieșind din particularitățile faptelor date, în special, a relației dintre donator și cerșetor.

Pericolul social al faptei date rezultă din aspectul general al cauzelor cerșetoriei care, de regulă, este de natură socio-economică, fiind asociată cu problema sărăciei, cea a lipsei unui loc de muncă, afecțiunea unei persoane în urma unei dizabilități fizice sau psihice, situație care este folosită în mod dolosiv de unele persoane cu scopul obținerii unor surse materiale care deseori depășesc substanțial strictul necesar.

În asemenea circumstanțe, ținând cont de specificul fenomenului cerșetoriei în Republica Moldova și în special unele expresii ale acestei forme de activitate, se impune necesitatea introducerii unei norme speciale în *Codul contravențional* care ar sancționa simularea unei dizabilități fizice sau psihice pentru a trezi mila publicului în vederea facilitării cerșetoriei. Menționăm că, prevederi similare sunt reglementate în legislația României (art. 214 din Codul penal al României¹).

Articolul 357 - Modificarea propusă de prezentul proiect de lege la alin. (2) constă în extinderea obiectului de reglementare a noiei contravenționale care sancționează cu amendă de la 12 la 30 de unități convenționale persoanele fizice sau cu 60-90 unități convenționale persoanele juridice pentru efectuarea lucrărilor de reconstrucție sau a altor lucrări, însoțite de zgomot, în încăperile din blocurile locative. Astfel dacă la moment se sancționează contravențional efectuarea zgomotului, cauzat de lucrările de construcție în blocurile locative efectuate de la ora 18 până la 8 dimineața, se propune extinderea acestei interdicții pe parcursul întregii zile de duminică. Aceste prevederi de modificare au drept scop, responsabilizarea persoanelor la respectarea liniștii publice, respectarea dreptului la viața privată, cultivarea unui spirit de respect reciproc dintre vecinii blocurilor locative.

Articolul 365⁴ – Completarea *Codului contravențional* cu un nou articol, care vizează încălcarea legislației în domeniul protecției antiteroriste vine în contextul în care potrivit *Regulamentului privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice* aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 701/2018* obiectivele de infrastructură critică trebuie să dispună de un pașaport antiterorist emis în condițiile regulamentului la care facem referire. Obiectiv al infrastructurii critice este obiectivul de importanță vitală din domeniul administrației publice, tehnologiei informației și comunicațiilor electronice și poștale, de infrastructură, energetică, din sfera socio-economică, sănătății, cultural-educativă, industrială, ecologică, din sistemul informațional al țării în ansamblu, din infrastructura complexului militar și de apărare al organelor de forță, de perturbarea sau distrugerea căruia poate provoca un impact negativ pentru siguranța, securitatea, bunăstarea socială și economică a statului, pierderi de servicii esențiale, pericol pentru viața, sănătatea oamenilor și efecte negative asupra mediului.

Modelul pașaportului antiterorist a fost aprobat prin Ordinul directorului Serviciului de Informații și Securitate nr. 50/2018. Potrivit ordinului, pașaportul antiterorist se întocmește în două exemplare, de către conducătorul obiectivului sau persoana responsabilă de asigurarea protecției antiteroriste la obiectiv, numită din cadrul acestuia prin act administrativ intern. La fiecare pașaport va fi anexat și planul general al obiectivului. Centrul Antiterorist va acorda, la solicitare, în limitele competențelor funcționale asistență necesară

¹ <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/109855>

la completarea Pașaportului antiterorist. Actualizarea datelor incluse în Pașaport antiterorist se efectuează de către conducătorul obiectivului sau persoana responsabilă de asigurarea protecției antiteroriste odată la 3 ani sau în cazuri prevăzute de legislația în vigoare, cu ulterioara înștiințare a Centrului Antiterorist.

Obiectivul de infrastructură critică de asemenea trebuie să dispună de planul de pază a obiectivului, prevederea modului de evaluare, testare, revizuire și actualizare a acestora.

Regulamentul privind organizarea și desfășurarea testelor antiteroriste aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 996/2018* stabilește că pentru neexecutarea prescripțiilor obligatorii privind înlăturarea neajunsurilor depistate, precum și privind realizarea altor măsuri de asigurare a securității antiteroriste la obiectiv atrage răspunderea juridică, în acest sens fiind propusă o nouă reglementare în *Codul contravențional*.

Articolul 374, 376, 435 și 455 – Modificările care privesc art. 374 alin. (3), 376 alin. (3) și 435 alin. (2) din *Codul contravențional*, care urmăresc revenirea la garanțiile juridice în deplin acord cu prevederile *Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003* (în continuare - *Codul de procedură penală*) și jurisprudența *Curții europene*, care privesc acuzațiile în materie penală, în partea garanțiilor și probatoriului fiind aplicate cumulativ prevederile *Codului contravențional* și *Codului de procedură penală* ca urmare a modificării, și nu în mod subsidiar.

Astfel, ajustarea instituției reținerii prevăzute la art. 435 din *Codul contravențional* va fi deplin aplicabilă cu păstrarea garanțiilor prevăzute de aceste acte legislative, nu mai mult de 24 ore în toate cazurile (exemplu, pe timp de noapte, la distanțe lungi, în cazuri complicate sau de mari proporții atunci când sunt necesare acțiuni probatorii la locul faptei, există necesitatea invitării și participării interpreților/traducătorilor, etc.), precum și pentru temeiurile și cazurile prevăzute de *Codul de procedură penală*, și care la moment fără o intervenție corespunzătoare, fac imposibilă intervenția imediată, iar pe cale de consecință, pun în imposibilitate organele de ocrotire a normelor de drept să asigure supremația legii și respectarea valorilor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice.

În cele din urmă, prevederile care fac obiectul modificării și completării vor avea efectul instituirii unui mecanism viabil de protecție în cazuri de necesitate și risc, atribuind garanții echilibrate tuturor subiecților legii contravenționale, asigurând respectarea normelor și întreaga ordine de drept.

Art. 455 alin. (5) va stabili obligativitatea participării apărătorului persoanei în privința căruia a fost pornit procesul contravențional la examinarea cauzei în instanța de judecată, dacă se solicită aplicarea sancțiunii sub formă de arest contravențional.

Art.6 CEDO consacră dreptul la un proces echitabil, iar reieșind din jurisprudența Curții Europene reflectate în cauza *Ziliberberg contra Moldovei* (nr.61821/100, 1 februarie 2005), Curtea a decis că, contravenția comportă un caracter „penal” în sensul articolului art. 6 din Convenție. Având în vedere că legislația contravențională nu prevăd aceste garanții pentru persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional și care riscă a fi sancționat cu arestul contravențional, sancțiune la fel de punitivă ca arestul penal, la aplicarea căruia în mod obligator participă și apărătorul persoanei care de exemplu este reținută, se propune modificarea Codului contravențional în vederea acordării acestei garanții procesuale.

Articolele 386 și 396 - Modificarea de la art. 386 alin. (2) lit. e) și f) constă în substituirea mențiunii de la art. 396 alin. (4) cu cea de la art. 396 alin. (3¹) întrucât se propune

completarea art. 396 *Competența procurorului* cu un nou alineat, dedicat modului de efectuare a controlului legalității acțiunilor agentului constataitor.

Curtea Constituțională în *Decizia sa nr. 10/2020 de inadmisibilitate a sesizării nr. 201g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 386 alin. (2) lit. e) din Codul contravențional (controlul legalității deciziilor agentului constataitor)* a statuat că:

„24. [...] Dispozițiile contestate sunt norme de trimitere. Ele nu pot fi privite în mod izolat, ci doar în coroborare cu prevederile articolului 396 alin. (4) din același Cod, care stabileau că „în cadrul controlului respectării legislației la înregistrarea de către subdiviziunile competente subordonate Ministerului Afacerilor Interne, de către Centrul Național Anticorupție, Serviciul Vamal a sesizărilor despre săvârșirea contravențiilor și infracțiunilor, procurorul este în drept să verifice legalitatea acțiunilor agentului constataitor, să pornească procesul contravențional, să atace decizia agentului constataitor în instanța de judecată”.

25. Prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018 pentru modificarea unor acte legislative [în vigoare din 17 august 2018], Parlamentul a abrogat, între altele, articolul 396 alin. (4) din Codul contravențional. Având în vedere legătura indisolubilă dintre aceste prevederi și dispozițiile contestate, Curtea reține că în lipsa articolului 396 alin. (4) din Codul contravențional articolul 386 alin. (2) lit. e) din Codul contravențional nu poate fi aplicat în continuare de sine stătător. Acesta a căzut în desuetudine, prin efectul abrogării primei norme.”

În acest context, în vederea respectării principiului legalității consfințit de art. 23 alin. (2) din *Constituție*, se impune modificarea art. 386 din *Codul contravențional* în formula propusă.

De asemenea în același context, art. 396 se propune a fi completat cu un alineat nou, și anume alin. (3¹), care va reglementa competența procurorului de a verifica legalitatea acțiunilor agentului constataitor din cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne, ale Centrului Național Anticorupție sau ale Serviciului Vamal la înregistrarea sesizărilor despre săvârșirea contravențiilor, și în urma verificării efectuate, după caz, să pornească procesul contravențional sau să atace decizia agentului constataitor în instanța de judecată.

În cadrul normativ existent care reglementează înregistrarea de către agenții constataitori a sesizărilor despre săvârșirea contravențiilor, precum și mecanismul de revizuire a deciziilor și a hotărârilor în cauzele contravenționale, deschiderea procedurii de revizuire prevăzute de *Codul contravențional*, se constată o ineficiență în aplicarea fiabilă a procedurilor respective și lipsa temeiului legal al procurorului de a interveni pe caz.

Necesitatea modificării *Codului contravențional* prin modificarea propusă, rezultă din omisiunea legislativă creată la înregistrarea și examinarea sesizărilor despre săvârșirea contravențiilor și infracțiunilor precum și posibilitatea deschiderii procedurii de revizuire de către autoritatea competentă care a emis decizia.

Deși, potrivit art. 5 lit. d) a *Legii nr. 3/2016 cu privire la procuratură* și art. 52 alin. (1) pct. 4 din *Codul de procedură penală*, procurorul controlează permanent executarea procedurii de primire și înregistrare a sesizărilor privind infracțiunile, segmentul de înregistrare și examinare a contravențiilor rămânând neverificat, iar urmare acțiunilor de control în care se constată careva fapte/cazuri (contravenționale) pretinse ilegale ale agentului constataitor, procurorul este în imposibilitatea de a solicita anularea actului emis ilegal.

În acest sens, un aspect important este și faptul posibilității tănuirii infracțiunilor prin calificarea acestora ca contravenție de către agentul constataitor, iar decizia acestuia nu este contestată de contravenient (în cazul în care aceasta îi este favorabilă) sau victimă (nu-i este

adusă la cunoștință sau nu cunoaște despre existența acesteia și modalitatea de contestare), doar ultimilor revenindu-le exclusiv dreptul de contestare a deciziei. Astfel, în asemenea circumstanțe, deciziile ilegale ale agentului constatator rămân necontestate și existența infracțiunilor tănuite.

Articolul 388 - Proiectul ajustează consecvent prevederi ale *Codului contravențional*, considerând aspect ce privesc aplicarea înregistrărilor audio și video și garanții la audierea martorilor, clarificând totodată aspecte de ordin procedural în ipoteza citării sau audierii acestuia.

Articolul 398 – Trebuie să menționăm și faptul că, de competența comisiilor administrative va ține examinarea contravențiilor de la art. 364 alin. (1) și (9) din *Codul contravențional*. Având în vedere specificul contravențiilor de la art. 364 din *Codul contravențional* *Încălcarea legislației cu privire la publicitate* cum ar fi amplasarea mijloacelor de publicitate exterioară fără permisiunea autorității administrației publice locale și fără acordarea, în modul stabilit, a unui spațiu de afișaj, precum și afișarea în blocurile locative, în afara panourilor informative (publicitare) sau în afara locurilor destinate pentru publicitate, a diverselor informații este firească atribuirea competenței de examinare a contravențiilor nominalizate autorității responsabile de asigurarea respectării aplicării corecte a legislației cu privire la publicitate în cadrul unităților administrativ teritoriale.

Articolele 400-423⁷ – Modificările propuse de prezentul proiect de lege începând cu art. 400 și până la art. 423⁷ din *Codul contravențional* vizează în prim plan excluderea unor erori cum ar fi existența unor trimiteri la componente de contravenție deja inexistente, atribuite în competența unor agenți constatatori (art. 284¹), acoperirea vidului legislativ prin atribuirea unei componente de contravenție în competența unui agent constatator (art. 327¹, art. 349 alin. (6)). De asemenea, în funcție de modificările operate în cadrul componentelor de contravenție din partea specială a codului se justifică intervențiile de ordin tehnic în partea ce se referă la competențele agenților constatatori. În acest sens, art. 400 alin. (1) se modifică în sensul în care art. 157 a fost completat cu un nou alineat alin. (11).

Art. 401 constituie de asemenea obiectul de intervenție a prezentului proiect de lege, prin excluderea din competența Centrului Național Anticorupție a competenței de a examina contravenția de la art. 313¹ și atribuirea acesteia instanțelor de judecată. Menționăm că, modalitatea de examinare a unei sancțiuni similare cu a celei propuse de prezentul proiect de lege la art. 313¹ a constituit obiectul de control al constituționalității de către Curtea Constituțională. Astfel, *Hotărârea Curții Constituționale nr. 4/2018 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 401 alin. (1) din Codul contravențional (competența Centrului Național Anticorupție la examinarea cauzelor contravenționale)* stabilește că „Se recunoaște constituțional textul „[...]313 [...]se examinează de Centrul Național Anticorupție” din alineatul (1) al articolului 401 din Codul contravențional al Republicii Moldova nr. 218-XVI din 24 octombrie 2008, în măsura în care contravenția prevăzută la articolul 313 din Codul contravențional doar se constată de agenții constatatori din cadrul Centrului Național Anticorupție și se remite spre examinare instanței de judecată competente”.

Respectiv, prin *Legea nr.159/2018*, a modificat art. 401 din Codul contravențional. Mai exact, la alin. (1) au fost enumerate articolele ce pot fi examinate de Centrul Național Anticorupție, iar la alin.(1¹) au fost enumerate articolele ce pot fi constatate de Centrul

Național Anticorupție, ulterior remise instanțelor competente potrivit art. 443 alin. (9), art. 395 alin. (1) pct.1) lit.c) și art. 401 alin. (3) *Cod contravențional*.

În acest sens, potrivit proiectului, art.313¹ din *Codul contravențional* urmează să fie modificat, iar sancțiunea prevăzută stabilește drept sancțiune contravențională complementară „cu sau fără privarea, în ambele cazuri, de dreptul de a desfășura o anumită activitate sau de a deține anumite funcții pe un termen de la 6 luni la un an”.

Conform art. 395 alin. (1) *Cod contravențional* instanța judecă toate cazurile cu privire la contravenții, cu excepția celor atribuite de prezentul cod competenței unor alte organe, precum și cauzele contravenționale în care agentul constator, procurorul propun aplicarea sancțiunii de privare de dreptul de a desfășura o anumită activitate și privarea de dreptul de a deține anumite funcții.

Drept urmare, aplicarea sancțiunii complementare ține exclusiv de competența instanței de judecată, fapt ce determină și modificarea art. 401 din același cod.

Nu în ultimul rând competența Centrului Național Anticorupție este lărgită și prin competența acesteia de a examina contravenția de la art. 313⁴ din *Codul contravențional* (*Încălcarea regimului juridic al incompatibilităților și limitărilor aplicabile funcției publice sau funcției de demnitate publică*). În acest sens, constatarea și examinarea contravenției respective rămâne a fi în competența ANI-ului cât și a CNA-ului. Este totuși important a sublinia faptul că, de competența CNA-ului va ține examinare contravențiilor comise de agenții publice în sensul *Legii integrității nr. 82/2017* în partea ce excedează competența ANI-ului care în mare parte se referă subiecții declarării din *Legea nr. 133/2016 privind declararea averilor și intereselor personale*.

La art. 402 alin. (1) din *Codul contravențional* se impune completarea codului cu prevederea conform căreia, de competența Agenției Achiziții Publice va ține constatarea și examinarea contravențiilor menționate la același alineat. Menționăm că, de competența Agenției urmează să țină examinarea contravenției de la art. 327¹ din același cod, care prin prezentul proiect de modificare va cădea sub incidența art. 402. Dat fiind faptul, identității de conținut dintre prevederile art. 327¹ din *Codul contravențional* și competențele funcționale ale Agenției stabilite de *Regulamentul privind organizarea și funcționarea Agenției Achiziții Publice și efectivul-limită al acesteia*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 134/2017* atribuirea competenței de examinare a art. 327¹ Agenției pare a fi o soluție optimă.

La art. 411 alin. (3) din *Codul contravențional* se propune stabilirea competenței de examinare a cauzelor contravenționale și aplicare a sancțiunilor de către directorul general și directorii Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică. Prin modificarea propusă se urmărește scopul acordării Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nu numai a atribuțiilor de constatare a contravențiilor, dar și de examinare a cauzelor contravenționale, inclusiv de aplicare a sancțiunilor.

Această soluție se bazează pe mai multe raționamente printre care: excluderea cheltuielilor procedurale disproporționate în raport cu amenda prevăzută de sancțiunea articolului respectiv al Codului contravențional și aplicată de instanța de judecată, neadmiterea încetării procesului contravențional pe motivul expirării termenului de prescripție a răspunderii contravenționale, determinat de tergiversarea examinării cauzei în instanță. Prevederi similare se regăsesc și în cazul următorilor agenți constatori: Agenția pentru Supraveghere Tehnică (art. 408²); Agenția Națională pentru Reglementare în

Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (art. 410); Comisia Națională a Pieței Financiare (art. 404); Agenția pentru Siguranța Alimentelor (art. 414); Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței (art. 408), etc.

Modificarea alin. (2) art. 418 *Codul contravențional* se impune datorită faptului, că potrivit pct. 10, 12 al Regulamentului privind organizarea și funcționarea Agenției Rezerve Materiale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 946/2018, Agenția Rezerve Materiale este condusă de director, care este asistat de un adjunct. De asemenea, o altă modificare la același articol în stabilirea competenței nu doar de constatare dar și de examinare a faptei contravenționale de la art. 327 din cod *Încălcarea termenelor de prezentare a dărilor de seamă Agenției Rezerve Materiale*.

Articolele 432 și 439 – Modificările propuse vizează asigurarea clarității normei juridice, prin excluderea noțiunii de *reținere* a mijlocului de transport întrucât aceasta este o noțiune improprie măsurilor procesuale de constrângere aplicate mijloacelor de transport. Astfel, aceasta urmează a fi substituită cu noțiunea de ridicare.

Articolul 443 – Prevederile ce modifică art. 443 alin. (6) și completarea cu alin. (6¹) din *Codul contravențional* țin să aducă un plus de claritate în situația în care faptul absenței persoanei citate în mod legal pentru încheierea procesului-verbal cu privire la contravenție în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional ori al refuzului acesteia de a semna procesul-verbal se consemnează în procesul-verbal și se certifică prin semnătura cel puțin a unui martor, indicându-se și datele de identitate ale acestuia (numele, prenumele, adresa de domiciliu și numărul de telefon). În acest sens, absența persoanei citate în mod legal pentru încheierea procesului-verbal cu privire la contravenție ori al refuzului acesteia de a semna procesul-verbal se certifică prin semnătura a cel puțin unui martor, iar în lipsa unui martor necesar consemnării lipsei persoanei citate sau refuzului acesteia de a semna, agentul constatatator va indica în procesul-verbal cu privire la contravenție motivele obiective care au dus la încheierea procesului-verbal în acest mod. Agentul constatatator urmează să documenteze refuzul persoanei de a semna procesul-verbal prin orice mijloace tehnice (audio/video). Totodată pentru a exclude anumite incertitudini create, noul alineat ce se propune a fi adoptat prevede că un alt agent constatatator nu poate avea calitatea de martor în condițiile alin. (6) art. 443 din *Codul contravențional*.

Articolele 446 și 447 - Potrivit art. 443 alin. (11) din *Codul contravențional*, în cazul în care persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional recunoaște săvârșirea contravenției și acceptă sancțiunea stabilită în procesul-verbal de către agentul constatatator, procesul-verbal cu privire la contravenție constituie actul de decizie asupra cauzei contravenționale. Faptul recunoașterii contravenției și al acceptării sancțiunii stabilite de către agentul constatatator se consemnează în procesul-verbal cu privire la contravenție. Totodată în conformitate cu prevederile art. 447 alin. (1) contravenientul plătește amenda în baza chitanței eliberate de agentul constatatator, făcându-se referire la prevederile art. 446 alin. (1) lit. a) din cod, fapt ce nu corespunde normei actuale de la art. 446, care a fost modificat prin *Legea nr. 159/2018 privind modificarea unor acte legislative*. În acest context, pentru clarificarea situației create se propune ca art. 447 alin. (1) să prevadă faptul că în cazul recunoașterii de către persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional a contravenției și acceptării sancțiunii stabilite de către agentul constatatator, acesta din urmă eliberează chitanța de încasare a amenzii la locul constatării contravenției care conține următoarele: data, ora și locul de efectuare a plății; numele, prenumele, ziua, luna, anul

nașterii, codul numeric personal și domiciliul persoanei sancționate; numele, prenumele și calitatea agentului constatare, autoritatea pe care o reprezintă; norma contravențională în al cărei temei este aplicată sancțiunea, circumstanțele cauzei ce au importanță la stabilirea faptei și a consecințelor acesteia; suma amenzii aplicate; suma amenzii achitate; semnăturile părților.

Întocmirea chitanței pentru achitarea amenzii este pe larg aplicabilă de către Poliția de Frontieră în cazul constatării contravențiilor ce atentează la regimul frontierei de stat. Tocmai de aceea, se propune modificarea și art. 446 din *Codul contravențional* prin completarea cazurilor când nu se întocmește un proces-verbal cu privire la contravenție. Menționăm că, la constatarea unei contravenții la punctele de trecere a frontierei de stat, în cazul în care persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional recunoaște contravenția săvârșită și acceptă sancțiunea sub formă de amendă stabilită de agentul constatare, nu i se întocmește un proces-verbal cu privire la contravenție ci i se eliberează o chitanță de încasare a amenzii conform art. 447. Deci, excepția de neîntocmire a unui proces-verbal cu privire la contravenție este aplicabilă doar în existența cumulativă a acest 4 condiții: 1) constatarea unei contravenții la punctele de trecere a frontierei de stat; 2) persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional recunoaște contravenția săvârșită; 3) persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional acceptă sancțiunea sub formă de amendă stabilită de agentul constatare; 4) agentul constatare eliberează chitanța de încasare a amenzii conform art. 447. Modificarea în cauză intervine anume pentru contravențiile constatate la punctele de trecere a frontierei de stat pentru a fluidiza traficul internațional de mărfuri și circulația persoanelor peste frontiera de stat. Informăm că, potrivit datelor comunicate de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, în anul 2019 de către agenții constatare din cadrul Poliției de Frontieră au fost întocmite 3 460 chitanțe, încasările la bugetul de stat prin intermediul acestora constituind 1 825 925 lei.

În toate celelalte cazuri, procesul-verbal cu privire la contravenție va fi întocmit, dacă nu cade sub incidența altor excepții enumerate exhaustiv la art. 446.

Articolul 447¹ - Modificarea propusă la art. 447¹ alin. (3) sbp. 8) din *Codul contravențional* constă în ajustarea prevederilor acestuia în partea ce ține de posibilitatea achitării jumătate din cuantumul amenzii aplicate *în cel mult 72 de ore* de la stabilirea amenzii cu prevederea de la art. 34 alin. (3) din același cod, conform căruia contravenientul este în drept să achite jumătate din suma stabilită dacă o plătește *în cel mult 3 zile* de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale. Având în vedere neconcordanța existentă la nivel de parte generală și specială și luând în considerare modificările aduse de Legea nr. 159/2018 cu privire la modificarea unor acte legislative unde cele 72 de ore au fost modificate în 3 zile lucrătoare. Întru oferirea unei posibilități obiective de a beneficia de dreptul achitării a jumătate din amenda stabilită, termenul stabilit pentru efectuarea plății urmează a fi majorat de la 72 ore la 3 zile lucrătoare. Or, perioada oferită, urmează a fi sincronizată cu orarul de lucru al instituțiilor responsabile de percepția plăților (recepționarea amenzii). Astfel, prin modificarea propusă vom specifica cazurile în care contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită și vine să garanteze dreptul la un proces echitabil prin asigurarea beneficierei de dreptul de a achita jumătate din amendă.

Articolul 451² – Modificarea alin. (1) din art. 451² din *Codul contravențional* vizează elementele obligatorii al deciziei privind examinarea contravenției în temeiul constatării

personale a agentului constatatator în egală măsură cu prevederile art. 445 din același cod. În acest sens, decizia privind examinarea contravenției în temeiul constatării personale a agentului constatatator va trebui să conțină în mod obligatoriu și numărul legitimației sau a unui alt act care stabilește identitatea agentului constatatator. O altă modificare propusă, constă în corectarea unei erori de conținut de la lit. c) alin. (1), fiind substituite cuvintele „al agentului constatatator” cu „al persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional”.

Articolul 451³ – În sensul asigurării respectării drepturilor persoanei în privința căreia a fost pornit procesul contravențional, art. 451³ alin. (3) din *Codul contravențional* se propune a fi modificat în vederea completării cu un nou temei de contestarea a deciziilor agentului constatatator. Drept urmare, ne consemnarea în decizia agentului constatatator a mențiunilor de la art. 451² alin. (1) va constitui temei de depune a contestației. Mai mult, în acest caz, dispozițiile de la art. 445 din *Codul contravențional*, care stabilește nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție, se va aplica în mod corespunzător.

Articolul 451⁴ – La lit. a) cuvintele „achitării persoanei sau” a fost exclus, întrucât persoana nu poate fi achitată în cadrul unui proces contravențional, pornind de la sistemul normelor juridice contravenționale. În cazul în care nu există fapta contravențională, procesul contravențional se încetează. De asemenea, în procesul de examinare a contestației deciziei agentului constatatator, dacă aceasta a fost depusă de către contravenient soluția instanței de recurs nu poate înrăutăți situația acestuia, pornind de la principiul conform căruia nu poate fi înrăutățită situația persoanei în propria cale de atac.

Articolul 451⁵ – Modificarea propusă constă în reglementarea posibilității contestării acordului de colaborare, întrucât la moment acest lucru nu este posibil.

Articolul 454 – Modificarea art. 454 din *Codul contravențional* constă în mărirea termenului maxim în interiorul căruia are loc examinarea unei cauze contravenționale de către instanța de judecată. Având în vedere numărul tot mai mare de procese contravenționale aflate pe rolul instanțelor de judecată și termenului restrâns de examinare existent la moment se propune substituirea celor 30 de zile cu termenul de 2 luni din momentul intrării dosarului în instanța de judecată.

Totodată, în cadrul procesului contravențional apare și conceptul de termen rezonabil pentru examinarea cauzei. Prevederi similare se regăsesc atât în procedura civilă, cât și în cea penală. La determinarea termenului rezonabil se vor lua în calcul următoarele criterii complexitatea cauzei, comportamentul participanților la proces, conduita instanței judecătorești și a agentului constatatator, importanța procesului pentru cel interesat. Respectarea termenului rezonabil de judecare a cauzei se asigură de către instanță.

Articolele 475 și 476 – Cu referire la noile modificări referitoare la procedura de revizuire a deciziilor agentului constatatator în cadrul procedurii civile precizăm că, Curtea Constituțională în *Decizia nr. 8/2020 de inadmisibilitate a sesizării nr.119g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 476 alin. (2) din Codul contravențional (revizuirea deciziilor agentului constatatator)* menționa:

„30. Totodată, ar putea exista cazuri în care o faptă ce a fost sancționată sub imperiul Codului contravențional să reclame, de fapt, aplicarea unei sancțiuni penale. Dacă actul de impunere a sancțiunii contravenționale a devenit definitiv, se poate solicita, într-adevăr, revizuirea lui, conform articolului 476 din Codul contravențional. Totuși, în acest caz, Curtea observa că nu există o problemă de constituționalitate, ci o problemă de aplicare a legii.

31. Judecătorul de drept comun ar putea aplica, de exemplu, regula de interpretare *Actus interpretandus est potius ut valeat quam ut pereat* (legea trebuie interpretată în sensul aplicării ei, nu în sensul neaplicării). Pe baza acestei interpretări, dar și din rațiunile care decurg din deciziile Curții Supreme de Justiție citate la paragraful 25 supra, (1) decizia unui agent constator devenită definitivă prin neatacare este asimilabilă unei hotărâri judecătorești definitive, iar (2) termenul de „instanță” din dispozițiile articolului 476 alin. (2) din Codul contravențional desemnează instanța de judecată care poate cenzura actele agentului constator, adică instanța prevăzută la articolul 475 alin. (3) din Codul contravențional. Conform art. 475 alin. (6) din Codul contravențional, „cererea de revizuire se examinează în conformitate cu prevederile capitolului VII al cărții a doua”. Totodată, „[...] autoritatea competentă privind revizuirea deciziilor și a hotărârilor în cauzele contravenționale este instanța de judecată” (a se vedea Decizia Curții Supreme de Justiție din 11 iunie 2014, dosarul nr. 1ra1048/14, p. 3).”.

În cadrul procesului contravențional persoana învinuită de comiterea unei contravenții poate fi sancționată de către autoritatea care are competența de a investiga fapta contravențională. În funcție de competența agentului constator, acesta poate aplica sancțiunea contravențională prin emiterea unui act administrativ – decizia agentului constator. Curtea Constituțională a stabilit, în jurisprudența sa, că *„deși actul administrativ prin care se constată fapta contravențională și se aplică o sancțiune contravențională este un document executoriu, acesta nu poate fi considerat definitiv din momentul în care este întocmit, având în vedere faptul că trăsătura „definitivatului” este caracteristică doar pentru hotărârile cu caracter jurisdicțional”* (a se vedea DCC nr. 34 din 5 martie 2019, § 24). Totuși, doar lipsa contestării în termen, în absența motivelor fundamentate pentru repunerea în termen, îi poate atribui deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale trăsătura definitivatului (ibidem, § 24).

Curtea Supremă de Justiție a reținut, în jurisprudența sa (Decizia din 8 iunie 2016, dosarul nr. 1ra-1050/2016, p. 5; Decizia din 3 iulie 2018, dosarul nr. 1ra-1166/2018, p. 6), că procesul-verbal cu privire la contravenție [devenit definitiv prin necontestare] echivalează cu o hotărâre definitivă cu privire la aceeași învinuire.

Având în vedere raționamentele Curții Constituționale conform cărora decizia agentului constator necontestată poate fi echivalată cu o hotărâre definitivă se propune ajustarea *Codului contravențional* pentru a se evita aplicarea diferită a prevederilor legale în cazuri similare.

Referitor la intrarea în vigoare a prezentei legi de modificare a Codului contravențional, trebuie să menționăm că potrivit art. 56 alin. (3) al *Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative* intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective.

Drept urmare, în vederea respectării principiului previzibilității legii contravenționale, intrarea în vigoare a modificărilor prezentei legi se impune după expirarea a trei luni de la data publicării acesteia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. În acest context, având în vedere că proiectul de lege conține modificări care constau în completarea Codului contravențional cu un șir de alte fapte ce constituie contravenții, modifică unele sancțiuni contravenționale, este necesară existența unei perioade de tranziție de la momentul publicării legii și momentul intrării acesteia în vigoare, timp suficient pentru ca destinatarii normei

juridice să-și cunoască întinderea drepturilor și obligațiilor sale și să-și adapteze comportamentul noilor prevederi legislative.

3. Fundamentarea economică-financiară

Implementarea prezentului proiect de lege nu necesită cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat.

4. Modul de încorporare a proiectului în sistemul actelor normative

Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect de lege nu va fi necesară modificarea altor acte normative.

5. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul de lege este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare* și pe platforma www.particip.gov.md. De asemenea, conform prevederilor art. 20 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative elaborarea prezentului proiect de lege a fost demarată odată cu publicarea pe pagina web-oficială a Ministerului Justiției la compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Anunțuri privind inițierea elaborării actelor normative* a anunțului de inițiere prin care se solicită implicarea tuturor subiecților interesați prin prezentarea propunerilor de rigoare.

Prezentul proiect de lege a fost înregistrat la Cancelaria de Stat cu nr. unic de înregistrare 263/MJ/2020 și a fost supus avizării cu toți subiecții interesați – agenții constatați potrivit *Codului contravențional*. Toate propunerile și obiecțiile înaintate pe marginea prevederilor proiectului au fost incluse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor aferentă proiectului în discuție. În acest sens, fiecare obiecție/propunere prezentată a fost analizată în vederea acceptării sau respingerii acesteia cu indicarea argumentelor de rigoare pentru fiecare caz în parte. Având în vedere că pe marginea proiectului de lege au fost formulate mai multe propuneri și obiecții, în conformitate cu pct. 201 din *Regulamentul Guvernului* aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 în cazul în care o autoritate/instituție publică a exprimat obiecții în privința proiectului anunțat, autorul, după analiza acestora, transmite sinteza, cu argumentările respective, și proiectul definitivat (însoțit de nota informativă) tuturor participanților la avizare, inclusiv celor care au comunicat absența obiecțiilor* proiectul este supus avizării în mod repetat.

Respectiv, prin scrisoarea nr. 03/7122 din 29 septembrie 2020 proiectul de lege împreună cu nota informativă și sinteza obiecțiilor și propunerilor a fost transmisă tuturor autorităților participante la avizare, chiar și celor care au comunicat lipsă de obiecții și propuneri. Subliniem că proiectul de lege a fost plasat repetat pe pagina web-oficială a Ministerului Justiției și pe portalul particip.gov.md pentru a asigura respectarea principiului transparenței decizionale. În urma recepționării avizelor repetate de la autoritățile participante la avizare, toate propunerile și obiecțiile au fost analizate în sinteza obiecțiilor și propunerilor, fiind însoțite de argumentarea autorului proiectului, în vederea acceptării sau

neacceptării acestora.

De asemenea, în sensul respectării tuturor etapelor procesului legislativ prin scrisoarea nr. 03/9190 din 24 noiembrie 2020 au fost invitate pentru a participa la ședința interinstituțională organizată conform pct. 204 din *Regulamentul Guvernului* aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 610/2018*. Ministerul Justiției a invitat toate instituțiile a căror obiecții și propuneri nu au fost acceptate sau au fost acceptate parțial. În cadrul desfășurării ședinței interinstituționale unele puncte de vedere ale Ministerului Justiției în calitate de autor al proiectului din sinteza obiecțiilor și propunerilor au fost revizuite, cu modificarea sintezei și a proiectului propriu-zis. Modalitatea de organizarea aședinței interinstituționale a fost consemnată în procesul-verbal al ședinței, anexă la pachetul de documente ce însoțește prezentul proiect de lege.

În același timp, în contextul în care de la ultima consultare a proiectului nominalizat s-a scurs o perioadă semnificativă de timp, proiectul de lege a fost propus spre avizare suplimentară cu toate autoritățile participante la avizare în temeiul pct. 204 din *Regulamentul Guvernului*, prin scrisoarea nr. 03/8563 din 3 noiembrie 2021, iar obiecțiile și propunerile formulate au fost incluse în sinteza obiecțiilor aferentă a proiectelor.

6. Constatările expertizei anticorupție

Prin scrisoarea nr. 03/7122 din 29 septembrie 2020, Ministerul Justiției a remis prezentul proiect de lege Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție. Centrul Național Anticorupție a efectuat expertiza anticorupție fiind întocmit Raportul de expertiză nr. nr. ELO20/6858 din 8 octombrie 2020.

Potrivit Raportului nominalizat, nu au fost identificați factori și riscuri de corupție, doar anumite trimiteri deficitare, care au fost înlăturate.

Cu toate acestea, obiecțiile și recomandările Centrului Național Anticorupție au fost incluse în sinteza obiecțiilor și propunerilor însoțite de argumentele de rigoare din partea Ministerului Justiției.

Ministru

Sergiu LITVINENCO